Poštni urad 9021 Celovec — Verlagspostamt 9021 Klagenfurt Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt Posamezni izvod 1,30 šil., mesečna naročnina 5 šilingov P. b. b.

SLOVENSKI vestnik

Letnik XXIV. Celovec, petek, 27. junij 1969 Štev. 25 (1409)

Nova vlada v Franciji

Po razmeroma kratkih pogajanjih (priprave so bile očitno v polnem teku že pred izvolitvijo novega državnega predsednika) je bila v Franciji po nedavnih predsedniških volitvah izvedena tudi sprememba v vladi. Politični opazovalci menijo, da pri tem ne gre toliko za spremembo imen, marveč v prvi vrsti za spremembo vladne politike. Res je tudi na novem seznamu vladnih članov še kar dovolj starih imen, za mnoge celo še preveč; kljub temu pa poudarjajo, da se začenja zdaj v Franciqi nova politična doba, zlasti kar se tiče njene „evropske usmerjenosti".

Predsednik nove vlade Jacques Chaban Delmas je predsedniku Pompidouju predložil seznam, ki vsebuje 38 imen, namreč 18 ministrov in 20 državnih tajnikov; torej ima nova vlada sedem članov več kot prejšnja. Pa to ni takega pomena, saj ne gre za število marveč predvsem za kvaliteto vladnih osebnosti. Tukaj pa je vsekakor že na prvi pogled očitno, da je skušal Chaban Delmas uresničiti Pompidoujevo težnjo po „nadaljevanju in odpiranju", saj je sprejel v svoj kabinet poleg dosedanjih golistov tudi nekaj predstavnikov tako imenovane sredine. Seveda je to hkrati tudi „plačilo" za podporo pri predsedniških volitvah, vendar prevladuje mnenje, da je postala francoska vlada s tem bolj „odprta" in predvsem bolj „evropska".

Sploh je ob novi francoski vladi veliko govora, ugibanj in napovedi glede njene bodoče usmeritve v tako imenovani evropski politiki, torej glede tega, v kolikšni meri se bo oddaljila od načel, ki jih je peti francoski republiki dosle, predpisoval general Charles de Gaulle. Njegova politika je veljala neodvisnosti Francije v tolikšni meri, da se je zameril celo svojim najožjim zaveznikom. Ko se je umaknil s politične pozornice, je bil v zahvalo deležen očitkov, da je zaviral evropsko integracijo, seveda tisto integracijo, ki so si jo zamislili v okviru atlantskega zavezništva, medtem ko je po drugi strani ravno de Gaulle bil tisti, ki je izmed zahodnih državnikov najbolj jasno videl, da se bodoča združena Evropa ne more in ne sme končati nekje sredi Nemčije.

Vsekakor so politični komentatorji prepričani, da bo nova francoska vlada v evropskih vprašanjih bolj prožna, kot je bila za časa predsednika de Gaulla. Toda novo francosko vodstvo se ne bo moglo baviti le z vprašanji, ki so morda zanimiva za druge države, marveč se bo moralo spoprijeti v prvi vrsti s perečimi notranjimi problemi. V ospredju so zlasti vprašanja s področja gospodarske in socialne politike. To so vprašanja, ki so zahtevala rešitev že prej, pa jih je staro vodstvo vedno spet odlagalo. Zdaj se jim ne bo več mogoče izogniti in bo pokazal šele nadaljnji razvoj, ali je nekaj novih (poleg velike večine starih) imen na seznamu vladnih članov že dovolj, da bo novo vodstvo „golistični Franciji brez de Gaulla" tudi v tem oziru utrlo pot navzgor.

Volitve na Koroškem

Medtem ko je vodstvo ÖVP pred tedni na svojem posvetovanju (ki se je končalo z ostavko prosvetnega ministra dr. Piffla-Perčevića) med drugim tudi sklenilo, da bodo prihodnje državnozborske volitve v Avstriji 1. marca 1970, je vodstvo koroške SPÖ v ponedeljek razpravljalo o prihodnjih volitvah na Koroškem.

Na tem posvetovanju, ki mu je predsedoval deželni glavar Sima, je bilo sklenjeno, da bodo deželnozborske volitve na Koroškem v nedeljo 22. februarja 1970, torej teden dni pred državnozborskimi volitvami. Najvišje vodstvo stranke, ki bo sklepalo o kandidatni listi za deželne volitve kakor tudi o koroških socialističnih kandidatih za državnozborske volitve, se bo sestalo 27. septembra tega leta.

Prav tako pa bomo prihodnje leto volili tudi nove občinske odbore ter je predsedstvo SPÖ tozadevno odločilo, da bodo občinske volitve izvedene v nedeljo 3. maja 1970. Istega dne bodo občinske volitve tudi v Beljaku, kjer je bilo tozadevno določilo mestnega statuta spremenjeno v toliko, da bo poslovna doba beljaškega občinskega odbora trajala enako kot v drugih koroških občinah šest let. Tako bodo občinske volitve v bodoče posebej izvedene le še v Celovcu.

PRED POLETNIMI POČITNICAMI:

Napeto vzdušje med ÖVP in SPÖ

Do prihodnjih državnozborskih volitev je sicer še dobrih osem mesecev, vendar so se odnosi med obema velikima strankama že na pragu poletnih počitnic znašli v ozračju, kakor da bi bili sredi volilnega boja. V vodilnih krogih ÖVP, kjer so v zadnjem času nevarna notranja nesoglasja le za silo spet uredili, se očitno vedno bolj bavijo z mislijo, da bo polagoma treba začeti s pripravami za trenutek, ko bo konec sedanje samovlade. Zato skušajo še na hitrico „spraviti pod streho" razne kočljive probleme, o katerih so lahko že zdaj prepričani, da njihovo reševanje po prihodnjih državnozborskih volitvah ne bi bilo več tako enostransko.

Zelo značilen primer je vprašanje podržavljene industrije. V letih ÖVP-SPÖ-jevske vladne koalicije je to vprašanje navadno spadalo v pristojnost socialističnega ministra, zato je ÖVP krivdo za vsakokratne težave tudi v celoti pripisovala socialistom. Odkar pa ÖVP sama vlada, te možnosti seveda nima več in zato skuša najti drugo rešitev. Najprej se je rodila Avstrijska industrijska družba (ÖIG), ki pa vedno bolj kaže, da je kljub svojim očetom vse drugo kot čudežni otrok. Zato je treba najti še drugo rešitev. In so jo iskali: nekaj časa skupaj s socialisti, zdaj pa o takem sodelovanju ÖVP noče več slišati, marveč namerava reformo ÖIG še hitro izsiliti s svojo sedanjo večino v parlamentu. Za tako pot se je očitno odločila zato, ker so socialisti odločno in dosledno nasprotovali kakršnikoli obliki reprivatizacije podržavljenih obratov ter so tozadevno vztrajali pri ustreznih ustavnih določilih.

Pa tudi še drugih problemov je dovolj, ki zaostrujejo odnose med obema strankama, tako da je že zdaj vidno, kako ostra bo predvolilna bitka, ko bo vendar šlo za izredno važno odločitev, kdo bo v prihodnjih letih kako vladal v Avstriji: ali spet ena stranka sama, ali obe veliki stranki skupaj, ali pa ena od velikih strank skupaj s FPÖ. Vse te možnosti so namreč dane in je okoli njih že precej ugibanja. Zlasti pa se s temi vprašanji bavijo v FPÖ, kjer računajo, da jim bodo volitve leta 1970 dokončno odprle vrata v vlado. Jasnosti očitno samo glede tega še niso dosegli, čigavo povabilo v vladno koalicijo naj bi v danem trenutku sprejeli; po vsej verjetnosti pa se bodo odločili za tistega, ki bo prišel z večjimi ponudbami.

Prihodnji volilni boj bo torej zelo oster. Zato pa je toliko bolj zanimiva ponudba, ki jo je predložil ÖVP predsednik socialistične stranke dr. Kreisky. Predlagal je namreč, naj bi obe stranki sklenili sporazum o skupnem nadzorstvu volilne agitacije. Ta sporazum naj bi predvsem vseboval določila o omejitvi denarnih sredstev za volilno propagando; obe stranki pa naj bi skupno imenovali nadstrankarski forum, ki bi nadziral izpolnitev tega sporazuma. Toda v vodstvu ÖVP so ta predlog medtem že zavrnili in s tem postavili na laž svoječasne izjave tudi svojih lastnih predstavnikov, ki so govorili o potrebi po omejitvi volilne propagande in v te namene potrebnih sredstev.

PO SKLEPU OBČINSKEGA SVETA V TRSTU:

Slovenščina uradni jezik

Tržaški občinski svet je prejšnji teden razpravljal in sklepal o ustanovitvi tako imenovanih rajonskih konzult in upravnih centrov, ki pomenijo važen korak pri decentralizaciji upravnih oblasti, saj bo s prenosom uprave v posamezne okoliške, predmestne in mestne predele vzpostavljen neposrednejši stik med upravnimi organi in prebivalstvom.

Med obravnavanjem tozadevnega določila je prišlo do živahne razprave zlasti v zvezi z zahtevo po enakopravnem upoštevanju slovenščine. Tako zahtevo so v občinskem svetu postavili zastopniki naprednih strank, ki so zahtevali, da mora pravilnik o konzultah in upravnih centrih tudi Slovencem priznati pravico, da se v teh upravnih organih poslužujejo svojega materinega jezika. Po dolgi razpravi je občinski svet z veliko večino (glasovanja so se vzdržali samo liberalci, neofašisti pa so pred glasovanjem zapustili dvorano) izglasoval pravilnik, ki med drugim vsebuje določilo, da bo delovanje upravnih centrov in rajonskih konzult, „ko bodo posebni ambientalni pogoji to zahtevali, potekalo upoštevajoč potrebo občanov slovenskega jezika po njim prirojenem izražanju". V preprostem jeziku je s tem povedano, da se bodo tržaški občani slovenske narodnosti pri upravnih oblasteh lahko posluževali svoje materine govorice, to pomeni, da je slovenščina priznana kot uradni jezik.

Razen nabolj zagrizenih nacionalistov so med razpravo vsi govorniki vključno župana posebej naglasili, da imajo slovenski občani pravico govoriti v svojem jeziku, ker je to načelno vprašanje demokracije in osnovni pogoj za mirno sožitje na ozemlju, kjer živita drug poleg drugega dva naroda.

Novo obdobje v vietnamski vojni

„Najbolj presenetljiva stvar v vietnamski vojni je ta, da sovražnik noče sprejeti mirovnih pogojev predsednika Nixona." Tako je zapisal pred nedavnim v New York Timesu eden od najvidnejših ameriških političnih komentatorjev James Reston, ki se pa ni spomnil več, da je iste besede zapisal tudi v zvezi z enim od „mirovnih načrtov", ki ga je svoj čas predložil predsednik Johnson. Šibka točka tega znanega časnikarja, čigar zasluga je, da je nekoč spoznal, kdo je Johnson, in ki bo spet ob svojem času bržkone zapopadel, kdo je Nixon, torej njegova šibka točka je vsekakor v njegovem verovanju, da je namreč v stališčih in razpoloženjih ameriškega predsednika ključ do rešitve vseh problemov sveta. V resnici pa se lahko vprašanje postavi tudi takole: najbolj presenetljiva stvar v vietnamski vojni je, da Američani niso sprejeli mirovnih pogojev Fronte narodne osvoboditve, ki so zdaj postali mirovni pogoji začasne revolucionarne vlade Južnega vietnama.

Ko so Južni Vietnamci v Parizu objavili ustanovitev svoje začasne vlade, so obenem podčrtali tudi dejstvo, da predstavlja to logičen rezultat določene evolucije, ki je dozorevala že ves čas tako na političnem, diplomatskem in organizacijskem kot tudi vojaškem področju. A ustanovitev začasne južnovietnamske vlade je za Američane in njihove sajgonske lutke predstavljala presenečenje le toliko, kolikor so ti hote ignorirali dejansko stanje in potek stvari.

Znamenj, da se bo nekoč južnovietnamska lutkovna vlada, ki jo umetno drži pokonci Amerika, znašla iz oči v oči z revolucionarno vlado, ki bo slonela na volji ljudskih množic, teh znamenj je bilo kar precej. Spomnimo se samo na veliko ofenzivo iz leta 1968, ko so narodnoosvobodilni oddelki prodrli v samo ameriško poslopje ameriškega veleposlaništva v Saigonu. Ali pa se spomnimo nadalje na staro cesarsko mesto Hue, kjer so borci narodnoosvobodilne vojske, skupaj z meščani tega mesta, več kot mesec dni držali v šahu najbolj prekaljene ameriške čete. Bil je prav tu, v starem cesarskem mestu Hue, tudi ustanovljen prvi narodnoosvobodilni odbor, in sicer s proglasom, katerega trdnost upanja in zmagoslavni ton sta napovedovala nastop novega obdobja, nove višje faze politične in vojaške borbe. V njem je bila začrtana zanesljiva linija, ki ni slonela na praznem, marveč na rezultatih borb, ki so v teku let omogočile osvoboditev širnih področij v ognju spopadov, ki so uničili kolaboracionistično oblast in na podeželju dobesedno zbrisali tiste tako imenovane „oddelke za pomiritev", ki jih je po vaseh skušala uveljaviti saigonska oblast. Položaj je že postal tak, da so se revolucionarni odbori lahko ustanavljali povsod, bodisi na osvobojenih področjih kot tudi onih, ki se je zanje še vodila borba, ali tistih, ki so še bila okupirana od Američanov, ki se navzlic svoji navidezni moči in rušilnim sredstvom, s katerim so razpolagali oziroma razpolagajo, zdijo kot nekaj v Vietnamu tujega in povsem začasnega. Poleti leta 1968 so še druge pokrajine sledile zgledu mesta Hue in ustvarile ljudsko oblast, volitve pa so se vršile v najbolj nemogočih in neverjetnih okoliščinah, pod bombnimi napadi, sredi bitke, ko so partizanske enote zadrževale sovražnika, da bi volitev ne preprečil, sredi očiščevalnih akcij itd.

Američani so se dobro zavedali nevarnosti, zato so tudi pripravili nekaj akcij, katerih namen je bil predvsem likvidirati kadre, izvoljene predstavnike oblasti. Organizirali so za ta namen celo posebne oddelke klavcev. V posameznih primerih so svoj namen uresničili, toda v splošnem so njihovi načrti propadli spričo budnosti in odpora od strani ljudskih množic.

Ustanovitev začasne revolucionarne vlade Južnega Vietnama ni, potemtakem nekaj, kar bi bila ljudstvu poslala sama božja previdnost, kar bi mu bilo padlo z neba. Ta uspeh je plod leta trajajočih silnih vojaških, moralnih, političnih in diplomatskih naporov južnovietnamskega ljudstva, ki je poleg tega tudi že osvobodilo ogromne predele ozemlja, segajoče celo v samo prestolnico Saigon. Smešno je spričo tega in poniževalno za Američane, da se drugega dne po objavi ustanovitve revolucionarne vlade oglasijo z naslednjo uradno izjavo: „Nič novega ni, gre še vedno za iste osebe."

Dejansko pa predstavlja konkretnost programa in stvarna politična moč začasne revolucionarne vlade Južnega Vietnama nekaj, kar se bodo Američani morali naučiti upoštevati in spoštovati, s čimer bodo morali — in še kako! — računati. Doslej na to niso hoteli niti pomisliti, vztrajajoč trmoglavo na stališču, da je edino saigonska vlada pravi in legitimni predstavnik Južnega Vietnama. Zdaj bodo primorani upoštevati povsem drugačno stvarnost. Če tega ne bodo storili, se pa gotovo tudi oni nekega dne ne bodo ognili katastrofi, ki je Francoze pred leti presenetila pod imenom Dien Bien Fu.

Potreben je državni koncept turističnega gospodarstva

V Badenu pri Dunaju je pred nedavnim zasedal letošnji kongres turističnega gospodarstva Avstrije. V ospredju zanimanja tega kongresa je bil osnutek koncepta turističnega gospodarstva za prihodnje desetletje.

Turizem prinaša Avstriji toliko deviz, da z njimi lahko krije (vsaj doslej je to uspelo) primanjkljaj svoje trgovinske bilance, ki se je zadnja leta gibal med 10 in 15 milijardami šilingov. Zato je povsem razumljivo, da turistične organizacije zahtevajo od države izdatnejšo pomoč pri turistični propagandi v inozemstvu. Ta zahteva je toliko bolj razumljiva, ker mednarodna konkurenca na področju turizma narašča in ker avstrijsko turistično gospodarstvo po svojih turističnih agencijah v inozemstvu skoraj ne more več držati koraka s turistično propagando drugih dežel, zlasti ker ima v ta namen na razpolago nesorazmerno manj sredstev kot številne druge države.

Na kongresu je prišla do izraza pripravljenost države, da hoče v prihodnje bolj upoštevati turistično gospodarstvo. Pristojno ministrstvo (to je ministrstvo za trgovino, obrt in industrijo) je predložilo osnutek vladnega koncepta, ki vsebuje vrsto novih vidikov. Minister Mitterer jih je karakteriziral z ugotovitvijo, da mednarodni razvoj tudi Avstrijo sili h koncentraciji vseh sil za jasno politiko na področju turizma.

Omenjeni osnutek programa turističnega gospodarstva predvideva za prihodnje desetletje vrsto ukrepov, med katerimi so posebno važni:

- izdelava regionalnih načrtov, v katerih bo turizem ustrezno upoštevan;
- pospeševanje kvalitete turističnih uslug na vseh področjih neposredne in posredne turistične dejavnosti;
- poglobitev sodelovanja turističnih organizacij med seboj in z vsemi združenji ter podjetji, ki so s turizmom posredno povezana, zlasti pa z oblastnimi organi, ki imajo možnost vplivati na razvoj turizma.

Na teh področjih je bilo v korist turizma na državni ravni doslej le malo napravljenega. Ob kmetijstvu, industriji in drugih dejavnostih, za katerih razvoj se je država včasih vse preveč brigala, je bil turizem dejavnost, v kateri se je oblastna pristojnost države omejevala v bistvu na inkaso turističnih deviz in na sistem obdavčenja turizma. Njena dejavnost je bila torej za turistično gospodarstvo več ali manj le negativna, kar pa je bilo s strani upravnih oblasti napravljenega v korist turizma, so v glavnem napravile občine ob podpori posameznih zveznih dežel.

Še bolj kot predloženi osnutek programa pa je diskusija na kongresu vnesla v javnost nove poglede na turistično gospodarstvo; pred 380 udeleženci iz vseh zveznih dežel so bili namreč razčiščeni številni pojmi. Med bistvene ugotovitve je mogoče šteti zlasti spoznanje, da za lokalni patriotizem v turističnem gospodarstvu v luči njegove sedanje problematike ni več prostora. Lokalni patriotizem, ki so ga doslej nasproti vsaki misli koncentracije prizadevanj v neki vso Avstrijo obsegajoči turistični ustanovi kazale zlasti nekatere zvezne dežele na zahodu Avstrije, je zdaj zamenjala pripravljenost za sodelovanje v okviru take ustanove.

Letošnji kongres avstrijskega turističnega gospodarstva pa je potekal tudi v znamenju naraščajoče pripravljenosti za privatne pobude na področju turizma ter v znamenju vse odločnejših zahtev po spremembi sedanjega sistema kreditiranja turističnih podjetij in njihovega obdavčenja. Podjetja turističnega gospodarstva imajo razmeroma visoke stroške poslovanja, poleg tega je njihova dejavnost povezana z izredno pogostimi investicijami, če hočejo, da ostanejo sodobna, moderna in s tem tudi konkurenča. Turistično gospodarstvo je v tej zvezi predložilo na kongresu katalog zahtev in želja, ki bi jih lahko združili v tri glavne zahteve: 1. znižanje obrestne mere za investicijske kredite turističnega gospodarstva; 2. zboljšanje sistema obdavčenja turističnih podjetij in 3. zboljšanje pogojev cestnega- železniškega in letalskega prometa.

Na splošno gledano je bil ta kongres turističnega gospodarstva Avstrije prvo resno soočenje s sodobnimi problemi turizma. Kakor izgleda, je polagoma le uspelo tudi turističnemu gospodarstvu priboriti ustrezno mesto v gospodarski politiki ne le občin in zveznih dežel, marveč tudi v gospodarski politiki države. Vsekakor je bilo že nekaj dni po kongresu ob ustanovitvi tako imenovanega Sklada za razvoj in obnovo (o katerem smo obširneje poročali v zadnji številki našega lista) od skupnih sredstev v višini 2,5 milijarde šilingov določenih 500 milijonov v prid investicij na področju turističnega gospodarstva. *(bl)*

Hiter porast
svetovnega prebivalstva

Iz letnega poročila OZN za leto 1968 je razvidno, da se je število svetovnega prebivalstva v letih od 1958 do 1967 povečalo za 516 milijonov, kar pomeni, da znaša letni prirastek povprečno 57 milijonov ljudi. Že sredi leta 1967 je bilo na našem planetu 3,42 milijarde prebivalcev.

Posebno hitro narašča prebivalstvo v deželah v razvoju, torej ravno v tistih predelih sveta, kjer je proizvodnja živil najmanj narasla. V Afriki je na primer povprečno na prebivalca narasla le za 1 odstotek in v Aziji za 3,1 odstotka, medtem ko se je v Severni Ameriki povečala za 6,1 odstotka, v vzhodni Evropi za 15 in v zahodni Evropi celo za 18,9 odstotka. Industrijska proizvodnja pa se je v omenjeni dobi povečala na svetu kar za 86 odstotkov.

Poraba mineralnih vod narašča

V Jugoslaviji poraba mineralnih vod iz leta v leto narašča. To dovolj jasno kažejo naslednji podatki: leta 1959 je znašala poraba komaj 30,273.000 steklenic, v letu 1965 se je že dvignila na 96,107.000 in v letu 1966 je prvič presegla število 100 milijonov steklenic (znašala je namreč 109,076.000 steklenic), medtem ko je v letu 1967 dosegla količino 145 milijonov 72.000 in v lanskem letu celo 175,876.000 steklenic.

Čeprav je poraba mineralnih vod v obdobju 1959 do 1966 torej stanovitno naraščala, je vendarle dosegla — kakor je razvidno iz zgornjih podatkov — najobčutnejši porast v obdobju 1966 do 1968. Lani je bila poraba v primerjavi z letom 1967 za 25,456.000 steklenic večja, to se pravi, da se je dvignila za nekaj manj kot 17.8 odstotka. Največji delež na tem povečanju je imela Slatina Radenci, saj je lani od povečane prodaje za 25 milijonov steklenic odpadlo kar 18 milijonov na Radensko, ki je lani prodala skupno 72 milijonov steklenic, v letu 1967 pa okrog 54 milijonov.

Sploh je med jugoslovanskimi proizvajalci mineralnih vod daleč na prvem mestu Slatina Radenci, ki je lani prodala 72,131.000 steklenic. Na drugem mestu je bila Bukoviška Bistrica s 54,560.000 steklenicami, nato s 17,837.000 steklenicami Rogaška Slatina, medtem ko je Sarajevski kiseljak dosegel promet 7,321.000 steklenic, Jamniška slatina pa 6 milijonov 321.000 steklenic.

Prav tako pa narašča v Jugoslaviji tudi povprečna poraba mineralnih vod na prebivalca. V letu 1964 je znašala 3,7 litra na prebivalca, v letu 1965 je porasla na 4,8 litra, v letu 1966 na 5,5 litra in letu 1967 na 7,1 litra, medtem ko je lani znašala že 8,7 litra na prebivalca.

Japonska se pripravlja na „svoje stoletje"

Japonska, dežela, kjer je okrog osem tisoč potresov na leto, dežela, ki je bila žrtev prvega atomskega napada in ki je bila v zadnji vojni premagana, ponovno izziva svet v boju za tržišča in premoč. Danes je Japonska največja ladjedelniška država na svetu, druga na svetu v proizvodnji avtomobilov, elektronskih računalnikov, televizorjev, cementa, gume, prediva in umetnih vlaken, tretja na svetu v proizvodnji jekla. A nima praktično nobenih surovin, niti železne rude niti petroleja niti boksita niti volne. Kljub temu je njena industrija sodobnejša od one njenih tekmecev; 77 odstotkov vseh japonskih strojev še ni starih šest let.

Leta 1958 je japonska tovarna avtomobilov Toyota izvozila prvi avtomobil v Ameriko. Njegova hitrost je znašala največ 110 kilometrov na uro, zato ni uspel. Pet let kasneje se je tovarna znova pojavila na ameriškem tržišču, a lani so Japonci samo v Ameriki prodali 182.500 avtomobilov in tako postali najostrejši tekmec nemške tovarne Volkswagen.

Nemško fotografsko industrijo so prestregli že v začetku šestdesetih let: leta 1963 so nemška podjetja izdelala 2,5 milijona fotografskih aparatov, Japonci pa 3,8 milijona.

Vse to so lahko dosegli, ker so imeli po izgubljeni vojni pred seboj samo en cilj — izgradnjo gospodarstva. Kmalu so spet postali tretja največja industrijska sila na svetu. Pred sto leti pa so se na Japonskem še z meči bojevali samuarji, kot evropski vitezi zgodnjega srednjega veka; pred sto leti na Japonskem še ni bilo niti enega parnega stroja, nobene oceanske ladje, nobene železnice in nobene univerze. Danes Japonci gradijo najhitrejše in največje ladje, najmanjše transistorje, največje mesto na svetu; vsak dvajseti prebivalec 11-milijonskega Tokia je študent.

Toda Japonci hočejo še več. Kakih 50 kilometrov daleč od Tokia gradi japonska vlada znanstveno središče, ki bo stalo več kot 40 milijard šilingov. Leta 1975 bo v tem središču stanovalo 160.000 raziskovalcev, tehnikov in pomočnikov z njihovimi družinami. V tem mestu namerava Japonska izdelati strateški načrt za znanstveno osvajanje jutrišnjega dne.

Japonci so zadnje čase zgradili tudi prototip vlaka bodočnosti; pri poizkusih je dosegel nad 1000 kilometrov hitrosti na uro. Zdaj se ukvarjajo z načrti mesta bodočnosti, ki bo štelo 90 milijonov prebivalcev.

Danes zasluži japonski delavec povprečno nekaj več kot 30.000 šilingov na leto. Toda leta 1988 bo Japonska po cenitvah finančnega ministrstva imela največji dohodek na prebivalca na svetu. Na začetku 21. stoletja bo japonski družbeni bruto-produkt skoraj desetkrat večji od današnjega, dosegel bo skoraj 30.000 milijard šilingov. Vodilni Hudsonov inštitut za futurologijo napoveduje, da bo 21. stoletje morda japonsko stoletje. Zmagovalec nad Japonsko, ameriški general Douglas McArthur, pa je rekel še več, ko je prvič po kapitulaciji obiskal Japonsko; menil je namreč, da „bo naslednjih tisoč let azijski vek".

Japonska leži na robu gospodarskega prostora, v katerem bosta v bodočnosti živeli 2 milijardi ljudi, to je dve milijardi potrošnikov. Ti naj bi kupovali to, kar bo proizvajala Japonska. Japonske firme so organizirane srednjeveško, čeprav so poznane po vsem svetu. Japonska pisava je najbolj zapletena na svetu, toda v nobeni drugi deželi ljudje toliko ne bero kot na Japonskem. Od leta 1952 dalje znaša stvarna stopnja rasti japonskega gospodarstva povprečno 10 odstotkov (za primerjavo: v Zahodni Nemčiji le dobrih 5 odstotkov); za prihodnjih deset let pa napoveduje ena med največjimi bankami v državi, Micubiši, nominalno stopnjo rasti 12,4 odstotka.

Danes ima 97 odstotkov vseh japonskih gospodinjstev televizor, 84 odstotkov hladilnik in 75 odstotkov pralni stroj, torej več kot v katerikoli evropski državi. Samo Amerika ima bolj razvit telelizijski in radijski sistem ter več klimatskih naprav kot Japonska; samo Amerika in Sovjetska zveza vzgajata več znanstvenikov in inženirjev.

Sto let so Japonci posnemali Zahod, in to se jim ni zdelo sramotno, zakaj umetnost posnemanja sodi v prastaro japonsko tradicijo. Toda posnemali so samo najboljše. Danes se lahko gospodarski politiki in podjetniki z Zahoda učijo pri Japoncih.

Ni čudno torej, če je neki dober poznavalec Japonske ob neki priložnosti vzdihnil: „Kakšno ljudstvo pa je to, ki ne spi v posteljah, pa se vozi v najhitrejših vlakih; ki ne sedi na stolih, pa gradi največje ladje; ki skorajda nima cest, pa pošilja rakete v vesolje..."

PO ŠIROKEM SVETU

PARIZ. — V francoskem mestecu Ste. Marie-aux-Mines v Alzaciji, kakih 50 km južno od Strasbourga, je bilo med zadnjo vojno nacistično taborišče, kamor so leta 1944 prepeljali internirance iz taborišča Dachau na trdo delo v predor pod Vogezi. Med temi interniranci je bilo največ Slovencev, od katerih mnogi zaradi trpljenja, lakote, mučenja in ubijanja niso dočakali svobode. V tem mestecu so minulo nedeljo odkrili spomenik padlim slovenskim internirancem, in sicer v osrednjem parku, ki so ga ob tej priložnosti preimenovali v Slovenski park.

MOSKVA. — Ob obletnici napada nacistične Nemčije na Sovjetsko zvezo je „Krasnaja zvezda", osrednje glasilo sovjetske armade, objavila uvodnik, v katerem poudarja, da so bili Sovjetski zvezi dogodki pred 28 leti dober nauk in da ne bo nikoli več dovolila nobenega presenečenja.

HAMBURG. — Zahodnonemški zunanji minister Willy Brandt je izjavil, da vidi dobre možnosti za zboljšanje gospodarskih odnosov med Zahodno Nemčijo in Poljsko. Dodal je, da prav tako ne gre podcenjevati možnosti za zboljšanje političnega ozračja.

WASHINGTON. — Bivši ameriški zunanji minister Clifford se je zavzel za to, da bi morala Amerika do konca tega leta umakniti iz Vietnama 100.000 svojih vojakov, prihodnje leto pa vse svoje čete. To njegovo stališče so medtem podprli tudi drugi ugledni ameriški politiki, med njimi bivši šef ameriške delegacije pri vietnamskih razgovorih v Parizu Averell Harriman.

BONN. — Na letošnje parlamentarne volitve v Zahodni Nemčiji, ki bodo jeseni, se marljivo pripravlja tudi neonacistična NPD, kateri je v zadnjih mesecih uspelo, da se je vrinila v deželne parlamente nekaterih dežel. Kakšnega duha je ta stranka, pa morda najbolj kaže dejstvo, da je med njenimi kandidati 10 odstotkov ljudi, ki so bili člani nacistične stranke že pred letom 1933, torej še pred prevzemom oblasti v Nemčiji po nacistih.

SALISBURY. — Rasistična vlada bele manjšine namerava 11. novembra razglasiti Južno Rodezijo za republiko. V ta namen je bil minuli teden izveden poseben referendum, pri katerem pa je od 4,5 milijona prebivalcev smelo glasovati le 90.000 oseb, namreč 80.000 belih priseljencev ter kakih 10.000 „zastopnikov" 4,2 milijona domačinov črncev. Zato tudi ne preseneča, da se je kar 82 odstotkov teh čudnih „volivcev" izreklo za načrte rasista Smitha.

WASHINGTON. — Prejšnji teden je imel ameriški predsednik Nixon sestanek z najvišjimi vojaškimi in političnimi svetovalci v nacionalnem varnostnem odboru. O tem sestanku pravijo, da pomeni nov korak v zbliževanju Washingtona z Moskvo, namreč v pripravah za navezavo pogovorov o omejitvi jedrskega oboroževanja. Pogajanja s Sovjetsko zvezo, za katera je predsednik Nixon baje dal svoj pristanek, naj bi se po ameriškem mnenju začela konec julija ali v začetku avgusta v Ženevi.

BONN. — Zahodnonemški minister za gospodarstvo Schiller je izjavil, da je vlada v Bonnu spremenila svoje prvotne ocene o gospodarskem položaju za letos. Na podlagi tega sklepa napovedujejo, da se bo zahodnonemški izvoz letos povečal za 9,5 odstotka namesto za 6,5 odstotka, kakor so uradno načrtovali pred nekaj meseci, uvoz pa se bo namesto predvidenih 12,5 % povečal za 15 odstotkov. Pričakujejo, da bo znašal presežek trgovinske bilance 14 milijard mark, medtem ko so prej napovedovali le 12,5 milijarde. Cene se bodo zvišale za 3 odstotke namesto 2,5 odstotka, kot je bilo prvotno napovedano. Skupni narodni proizvod se bo povečal za 9 odstotkov, medtem ko je vlada prej napovedovala povečanje za 7 odstotkov v primerjavi z lanskim letom, ko je narodni proizvod dosegel 528,8 milijarde mark.

HELSINKI. — Finski predsednik Urho Kekkonen se zavzema za sklicanje konference, na kateri naj bi predstavniki držav atlantskega in varšavskega pakta razpravljali o vprašanjih varnosti in zmanjšanja napetosti v Evropi. Njegovo pobudo podpira zlasti Belgija ter je belgijski zunanji minister Pierre Harmel v zadnjem času proučeval možnosti za sklicanje take konference. Ugotovil je, da so se posamezne države izjavile v pozitivnem smislu in je zato zdaj treba iskati le še konkretna vprašanja, o katerih naj bi razpravljali na takem srečanju, ki se ga naj bi poleg evropskih držav udeležili tudi še Amerika in Kanada kot članici NATO.

BEOGRAD. — V Beogradu se bo 8. julija začela posvetovalna konferenca neblokovskih držav. Po dosedanjih prijavah bo na tem posvetovanju zastopanih več kot 40 držav, ki se zavzemajo za politiko nevezanosti in jih — spričo današnje stvarnosti v svetu — splošno imenujejo „tretjo silo".

Jože Tisnikar in Anton Repnik

razstavljata v Deželni galeriji „naivne“ slike

V Deželni galeriji v Celovcu je trenutno razstava dveh slovenskih slikarjev-„naivcev“, namreč Jožeta Tisnikarja (roj. 1928) in Antona Repnika (roj. 1935). Otvoritve razstave so se udeležili ljubitelji umetnosti tostran in onstran meje, iz Slovenjega Gradca jih je prišlo za dva avta, med njimi tudi primarij slovenjgraške bolnišnice dr. Strnad, Tisnikarjev protektor in mecen. Vzdušje pri otvoritvi je bilo prisrčno, močno „neuradno“, brez visoko donečih besed o mostovih med narodi in državami, zato pa toliko bolj resnično.

Dr. Springschitzeva je pripravila za to posebno razstavo tudi katalog z zanimivo spremno besedo o obeh slikarjih in s strokovnim ugibanjem o tem, ali in v koliko je mogoče imenovati umetnost te vrste naivno. To ugibanje velja predvsem še za Jožeta Tisnikarja, o katerem pravi, da „je mogoče govoriti o ‚naivnosti‘ ali ‚primitivnosti‘ njegove umetnosti samo v zvezi z oblikovanjem, izpoved sama je splošno človeške narave, po temah, ki jih oblikuje, pa je Tisnikar celo poseben primer, saj ne izvirajo samo upodobljene situacije iz njegovega poklicnega okolja, temveč tudi življenjsko občutje in razmišljanje... Njegov stil je treba vzporediti bolj s slovenskimi ekspresionisti kot pa z ‚naivci‘ hlebinske šole...“

T i s n i k a r j e v svet je zelo temačen, brezupen, grozljiv in grotesken, vendar samo za tiste ljudi, ki zatiskajo oči pred življenjsko resnico, ki se imenuje konec, smrt. Za tiste ljudi, ki jim je že misel na tujo bolniško posteljo odvratna, ki za nič na svetu ne bi šli obiskat umirajočega prijatelja, znanca, kaj še misel na prosekturo, secirnico. In vendar je ta slikarjev svet, v katerem odpira dan za dnem mrliče za obdukcijo, samo ena — čeprav zadnja — postaja človeškega življenja, najbolj resnična in avtentična situacija, ki čaka vsakega človeka, saj je smrt sestavni del življenja.

In prav ta resnica se nam prikazuje v neizprosnem slikarjevem izrazu, v stisnjeni zamaknjenosti, v otrpli statiki njegovih človeških figur. Njegovo slikarstvo je ploskovno, njegove barve dišijo po dušljivih grobnicah: mrliško rumena, temnozelene in temnomodre prevladujejo, strašljivi simboli — frfotajoči netopirji, poskusne žabe na secirni mizi, ugašajoče sveče in z belim prtom pokriti napihnjeni mrliči obdajajo prestrašenega, obnemoglega živega človeka, ki se hočeš nočeš lepega dne mora konfrontirati s to najbolj resnično, avtentično situacijo.

„Jaz mnogo razmišljam,“ mi je rekel neki dan v prosekturi, ko je nataknil rokavico, segel v veliko stekleno posodo in potegnil iz formalina novorojenčka — malega kiklopa — z enim očesom v trikotni vdolbini pod čelom... In na razstavi sem ga spet srečal — na sliki z naslovom „Nikoli več vojne“, v družbi z drugimi iznakaženimi žrtvami atomske zastrupitve — tega otročička z enim očesom, to pretresljivo pokaliptično svarilo človeštvu.

Tisnikar je linearen filozof, nepokvarjen, sebi zvest slikar, ki se zanaša samo na svojo zavest, na to, kar vidi, spoznava, občuti in duševno doživlja, zato so ga tudi slovenski akademski slikarji brez obotavljanja sprejeli v svoje strokovno društvo — kot prvega slovenskega slikarskega samouka. To je zanj najlepša diploma. A ne samo diploma, tudi dolg, obveznost. Prav človška razstava pa dokazuje, da se tega dolga, te obveznosti zaveda.

Drugačen je Anton R e p n i k. Ko sva z dr. Springschitzevo odbirala Tisnikarjeve slike za celovško razstavo, jo je nekoliko zaskrbelo — z ozirom na izključno smrtno tematiko njegovih slik — „Wie werden wir wohl in Klagenfurt damit ankommen?“ Pa se je odločila, da bo povabila tudi ‚veselega‘ Repnika zraven — nekako ‚za ravnotežje‘ k ‚mrkemu‘ Jožetu Tisnikarju. Repnik je izučen čevljar, vendar dela zdaj kot tovarniški delavec na Muti. Kakor Tisnikar se je tudi on učil slikarske tehnike pri profesorju Karlu Pečku v Slovenjem Gradcu. Kmečki svet, ki ga obdaja, gleda Repnik zdaj z očmi navihanega šaljivca in satirika, zdaj s sočutjem sotrpina, ki očitno iz lastne izkušnje ve, kako trdo je postlano ‚preprostemu‘ delovnemu človeku tudi v socializmu.

Medtem ko Tisnikar meditira, Repnik fabulira, pripoveduje in se šali v krogu svojih svatov, pivcev in pevcev, opazuje napake in nesramnosti družbe, ki ga obdaja, vidi izkoriščanje človeka po človeku, vidi družbene pijavke in trote — in jih upodablja, kakor jih je že kdaj upodobil koroški ljudski pevec Lesičjak. S koruzo zaveže roke in noge svojim kmetom, in človek nehote pomisliš, še dobro, da je koruza tako dobro uspela... Repnikove barve so bolj vesele, med njimi je tudi rdeča v zadnjem času vedno bolj v ospredju, tudi njegovo slikanje je ploskovno, vendar se bliža ponekod karikaturi. To pa se z njegovimi temami ne bije, nasprotno, ob marsikateri sliki bušiš spontano v smeh, potem ko si naporno stikal za ‚ozadjem‘ njegove slikarske izpovedi.

Razstava je odprta dopoldan in popoldan — do 6. julija.

Janko Messner

Levstikove nagrade

za mladinska književna dela

Slovenska založba Mladinska knjiga v Ljubljani je letos že dvajsetič podelila Levstikove nagrade za posebne dosežke na področju mladinske književnosti. Na področju izvirnih poljudno-znanstvenih del sta letos prejela Levstikovo nagrado Alenka GERLOVAČ za knjigo „Likovni pouk otroka“ in Janez STANIČ za knjigo „Onkraj Kremlja“; likovna žirija je letošnjo Levstikovo nagrado priznala karikaturistu Božu KOSU za ilustracije v knjigi „Veliki in mali kapitan“; Levstikovo nagrado s področja leposlovnih del pa je tokrat prejel Smiljan ROZMAN za delo „Reporter Tejč poroča“.

V dvajsetih letih je Mladinska knjiga nagradila skupno že 73 avtorjev s 115 Levstikovimi nagradami. Največ priznanj so doslej dobili slikarji, in sicer 57, ker so nekateri dobili nagrado tudi že štirikrat. Veliko delo pa so opravile tudi žirije, ki odločajo o nagradah, saj so v teh dvajsetih letih morale izbirati kar med 2500 knjigami, ki jih je založba doslej izdala.

Med prvimi dobitniki Levstikove nagrade so bili tudi najbolj znani slovenski mladinski pisatelji Prežihov Voranc, France Bevk in Tone Seliškar.

Petrova gora v Brežah

spet središče kulturnega dogajanja

Dvajsetletni jubilej praznujejo v Brežah sodelavci poletnih iger. V ta namen je govoril tudi znani kritik Evald Zwing ter v kratki baladi orisal pot breške trdnjave do središča kulturne lepote. Nato je stopil na oder deželni glavar Hans Sima in čestital igralcem, ki so sicer amaterji, vendar se lahko merijo z največjimi nemško govorečimi igralci, k 20-letnemu jubileju. Poletnim igram je želel dober uspeh in — kar je najvažnejše — lepo vreme.

In zares, kot da bi se narava ravnala po človeški kulturi, je bilo vreme za premiero kakor naročeno; ne oblaki ne dež niso motili igre „Skopuh“ velikega umetnika komedije Moliera.

Že večkrat so Molierove komedije navdušile obiskovalce poletnih iger v Brežah; naj omenim le uprizoritve njegovih komadov „Tartuffe“ (1956), „Šola žensk“ (1957) in „Namišljeni bolnik“ (1967). Jean Baptiste Moliere je že v svojem času (v 17. stoletju) navduševal bralce in gledalce, ko je bičal takratno buržoazijo, takratno družbo. Da pa ta veliki umetnik ni zastarel, je pokazala letošnja prva premiera v Brežah.

Prof. arh. Hannes Sandler, ki je vodil tudi uprizoritev, je suvereno igral glavno vlogo — Harpagona in tako spet pokazal, da je enako dober igralec komedije, kot je bil v prejšnjih letih izvrsten v tragedijah, če omenim le njegovega Fausta, kralja Leara itd. Igra „Skopuh“ je danes še prav tako aktualna, kot je bila v Molierovem času. Med drugim obravnava tudi generacijski problem, daje krivdo starejši generaciji ter kapitalistični družbi. Denar je vse, denar je življenje, saj je rekel Harpagone „mrtev sem, denar so mi ukradli“. Da, v fevdalni, aristokratski družbi je denar pomenil življenje. Mladina pa se je takrat kot tudi danes zavedala, da vsebuje življenje še druge vrednote. Da je v življenju še ljubezen, kultura; da življenje ne pomeni bivati med štirimi veličastnimi stenami, da se mora življenje živeti! Na vse mogoče načine so hoteli Valere (R. Mösslacher) in Elise (V. Pörtschacher) ter Cleante (H. Köppl) in Mariane (H. Millonig) pokazati staremu skopuhu, da ljubezen ni vezana na denar, toda zaman. Imeti drugo mnenje od očeta je pomenilo greh, oče pa je hotel otroke poročiti po finančnem nazoru. Prepoved, da si lahko sam izvoliš partnerja — ali danes prepoved svobodne ljubezni — pa ima še drug namen: zatreti zahtevo mladine po svobodi.

Optimist Moliere je pokazal pot, kako mladina lahko najde pravico — z zvijačo; toda pokazal je tudi trmo starejše generacije, v tem primeru očeta, ki se ne da nikdar prepričati, da živi in deluje napačno. Če so gledalci spoznali ta pomen in namen „Skopuha“, potem se je izplačal trud sodelavcev poletnih iger, potem se je izplačal obisk te igre. Torej ostane le upanje, da je dolgo aplavdiranje gledalcev — Sandlerja so priklicali štirikrat na oder — tudi pomenilo, da so razumeli igro, kajti potem je Moliere dosegel svoj namen: pokazati bralcem oziroma gledalcem kulturno lepoto in nalogo vsakega umetnika — kritiko!

Franci Zwitter ml.

Objava Državne gimnazije za Slovence

Sprejemni izpiti na Državni gimnaziji za Slovence bodo v soboto, dne 5. julija 1969, s pričetkom ob 8. uri. Sprejemni izpit za 1. razred obsega slovenščino, nemščino in računstvo. Izprašuje se snov 4. šolske stopnje. Za vstop v višje razrede je potreben oseben razgovor z ravnateljem šole.

Prijave za sprejemne izpite lahko opravite osebno v šolski pisarni ali pa pismeno na naslov: Državna gimnazija za Slovence, 9020 Klagenfurt, Lerchenfeldstraße 22.

Za izpit je treba predložiti tele dokumente:

1. rojstni list
2. dokaz avstrijskega državljanstva
3. spričevalo 4. šolske stopnje ljudske šole.

Popis učenca pošlje vodstvo ljudske šole neposredno na naslov ravnateljstva Državne gimnazije za Slovence.

Ravnateljstvo

ŽARIŠČA KULTURE IN UMETNOSTI

Bogati zakladi mongolske narodne knjižnice

V poslopju mongolske akademije znanosti in umetnosti je precej prostora dodeljenega tudi mongolski narodni knjižnici. To je pravzaprav, razen evropskega dela, bolj zakladnica kot knjižnica. Večino knjig so dobili iz knjižnice mongolskega bogdogegena, verskega vladarja, ki je umrl v začetku dvajsetih let. Drugi vir knjig so bile zasebne knjižnice nekaterih fevdalcev, tretji vir — predvsem tibetanske knjige — pa preštevilni samostani, iz katerih pa se je sicer ohranilo le malo knjig, ker so bile v tridesetih letih — ob nasilnem uničevanju samostanov — vse raznesene in so le redke prišle na police narodne knjižnice.

Razen evropskega dela, kjer so „knjige kot knjige“ in kjer zbirajo predvsem vso literaturo o Mongoliji, so knjige v drugih dveh oddelkih pravzaprav kaj malo podobne našim knjigam. V glavnem so to listi trdega papirja, papirusa, palmovih listov ali celo kovine. Podolgasti, nepovezani listi so dolgi največ po 40 cm in široki po 15 cm. Ovitek je bogat, pisava ali tisk sta umetniško okrašena. Taka knjiga je skrbno zavita v dragoceno tkanino, prevezana in leži na polici tako, da je z ožjim koncem obrnjena navzven. Tam vise tkaninasti listi, na katerih je označeno, kaj piše v knjigi.

Večina knjig je napisana ali natisnjena v razdobju med sedemnajstim in devetnajstim stoletjem. Morda se nam ta starost ne zdi preveč monumentalna, vendar pa je to čas, ki je za Evropo nekaj drugega kot pa za Mongolijo, kjer so se vrata sveta odprla šele v prvih desetletjih tega stoletja.

Velika večina knjig so redki unikati, pri nekaterih so ohranjeni tudi leseni ali kovinski kliševi. Poleg knjig hranijo tudi razne dokumente iz Džingiskanovega diplomatskega arhiva in prepise z raznih spominskih kamnov in nagrobnikov. Ohranjen je na primer tudi napis z nekega kamna, Džingiskanov izrek, v katerem je načelno govorjeno o prijateljstvu in sodelovanju z drugimi narodi. Na svili, pretkani z zlatimi nitkami in popisani s črnimi črkami, je ohranjeno pismo mandžurskih kanov Mongolom. Tu je še star astronomski zemljevid, prilepljen na svilo; v premeru meri cel meter, na njem so vsi planeti, sonce in razni nebesni znaki.

V mongolskem delu knjižnice je kakih 30.000 zvezkov. Najstarejša je knjiga iz leta 1240, ki govori o kanu Ugedeju. Hranijo tudi eno najstarejših knjig o planetarnem sistemu. Govori o tem, kako so planeti prišli vsak na svojo pot okrog Sonca; napol znanstvena, napol legendarna pisarija, prevedena iz kitajščine. Mnogi molitveniki zelo majhnega formata so v celoti vezeni iz svilenih nitk. Velika redkost je izdaja kitajskih pravljic velikega formata. Knjigam so dodani posebni zvezki z ilustracijami, od katerih je vsaka za sebe velika likovna umetnina. To je delo, ki ima 109 zvezkov (vsak zvezek po 10 do 20 listov). Napisano je bilo v 12. stoletju.

Najbogatejši in najzanimivejši je tibetanski oddelek, saj je v njem kar 300.000 zvezkov, med njimi knjige, ki so unikati. Veliko je knjig, ki so napisane z zlatom na črn papir. Knjiga „Osem tisoč verzov“ je napisana s tušem na olesenele palmove lističe. Naslovne strani so zvečine pisane ali odlite z zlatimi črkami, na nekaterih so to majhni reliefi s kipci Bude in drugih bogov lamaističnega Olimpa. Nekateri ovitki so okrašeni s celimi kilogrami srebra, zlata in z dragimi kamni.

Posebna dragocenost je knjiga, si je bila napisana, če lahko uporabimo ta izraz, na srebrnih ploščicah. „Izšla“ je v 19. stoletju. Na srebrne ploščice je lito na stotine majhnih zlatih črk. Za knjigo so porabili 52 kilogramov zlata in približno 400 kilogramov srebra. To je cela kolekcija knjig. Neka zbirka je zanimiva zlasti zato, ker je pisana z najrazličnejšimi „črnili“ — s platino, z zlatom, srebrom in jeklom. Spet druga zbirka je pisana tako, da so črke v vsaki knjigi podobne nekemu predmetu — nohtom, črvom, ribam, kačam in podobno.

Težko je presoditi, kakšno bogastvo se skriva v tej mongolski knjižnici, ki je vsekakor zbirka najredkejših knjig na svetu. Te knjige so neprecenljive vrednosti ne le kot literatura in dokumentacija, temveč tudi kot likovne stvaritve.

In prav zaradi tega je največje presenečenje ob obisku v tej knjižnici njena zelo preprosta oprema. Knjige so naložene na navadnih lesenih policah, kjer bi se morebitni požar naglo razpasel in nedvomno požrl v enem samem zamahu ves bogati zaklad starih knjig, rokopisov in umetniških ovitkov.

KULTURNE DROBTINE

● V Celovcu je bila minuli teden ustanovljena Zveza koroških književnikov, ki si je med drugim zadala nalogo, da bo pospeševala mlade talente, koordinirala literarne prireditve ter vzdrževala stike z drugimi literarnimi in kulturnimi organizacijami doma in v tujini. Za predsednika je bil izvoljen Lorenz Mack, med odborniki pa so tudi Michael Guttenbrunner, Christine Lavant, Helmut Scharf in drugi.

● Bergova galerija v Pliberku je tudi v letošnji sezoni deležna izredno živahnega zanimanja, saj so že doslej zabeležili več kot 1000 obiskovalcev, čeprav je odprta šele od maja dalje. Med razstavljenimi eksponati je letos tudi več novih del znanega koroškega umetnika prof. dr. Wernerja Berga.

TEDENSKI

spored

POLETNIH IGER V BREŽAH

Sobota, 28. 6. — Feydeau: **BOLHA V UŠESU** (premiera)
Sreda, 2. 7. — Moliere: **SKOPUH**
Četrtek, 3. 7. — Moliere: **SKOPUH**
Petek, 4. 7. — Feydeau: **BOLHA V UŠESU**
Sobota, 5. 7. — Moliere: **SKOPUH**

Začetek predstav ob 20. uri na Petrovi gori v Brežah.

„Teden srečanj“ v Celovcu

poskus manifestacije sožitja med narodi

Prejšnji teden je bil v Celovcu v znamenju srečanj — vsaj za tiste, ki so se udeležili ene ali druge prireditve v okviru tako imenovanega „Tedna srečanj“, ki sta ga skupaj priredila celovška mestna občina in celovški radio. Prvotno kot srečanje treh sosednih dežel — Koroške, Slovenije in Furlanije-Julijske krajine — zamišljena prireditev pa je vsaj v prvih dneh (pri srečanjih skladateljev in književnikov) ostala v glavnem omejena na domače udeležence, katerim se je pridružilo le nekaj gostov iz Slovenije, medtem ko iz Italije ni bilo nikogar. Šele zaključni del tedna, pri folklornem festivalu in pri evropskem zborovanju, je imel značaj pravega srečanja ter je izzvenel kot zanimiv poskus manifestacije sožitja med sosednimi deželami in narodi.

Manifestativni višek celovškega „Tedna srečanj“ je bilo brez dvoma sobotno evropsko zborovanje v Evropskem parku ob jezeru, čeprav so morali tako prireditelji kot udeleženci videti, da v širši javnosti tudi ta prireditev ni imela zaželjenega odziva. Odvijala se je pravzaprav le pred povabljenimi predstavniki političnega in javnega življenja ter oficialnimi gosti iz prijateljskih mest Celovca, kot so Ljubljana, Trst, Gorica, Venlo in Wiesbaden. Zastopniki teh mest ter poleg njih še predstavnik Evropskega sveta Henri Leley, celovški župan Hans Ausserwinkler in deželni glavar Hans Sima so naglasili pomen takih srečanj kot prispevek h gradnji evropske enotnosti in kot izraz želje narodov po mirnem in prijateljskem sožitju. Podpredsednik ljubljanskega mestnega sveta Sergej Vošnjak je v svojem govoru posebej omenil tudi vlogo slovenske narodne manjšine na Koroškem, ko je naglasil, da čedalje tesnejši odnosi med sosednima deželama pomagajo odstranjevati ostanke šovinizma ter ustvarjajo vzdušje, „v katerem se bodo tudi pripadniki slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem, ki so dobri avstrijski državljani, lahko počutili enakopravne ter imeli občutek, da so važen steber mostu med sosednima deželama“.

Drugi višek tega tedna je bil v soboto zvečer festival folklore, pri katerem so sodelovale glasbene, pevske in plesne skupine iz Koroške, Slovenije in Furlanije-Julijske krajine. Bila je to pestra revija narodnih noš ter ljudskih pesmi in plesov, ki je gotovo navdušila številne obiskovalce.

Seveda bi to kratko poročilo o letošnjem „Tednu srečanj“ lahko zaključili z omembo nedeljske dopoldanske krožne vožnje po Vrbskem jezeru. Vendar se nam zdi, da je treba povedati tudi nekaj kritičnih besed. Ne samo zaradi tega, ker je bila koroška stvarnost v nasprotju z lepimi besedami v dejanju spet predstavljena le z ene strani („štajerski ples iz Roža“, ki ga je predvajala plesna skupina iz Wölfnitza, pač še ni pričal o tem, da živita v deželi dva naroda, ki imata vsak svojo lastno bogato kulturo), marveč tudi že z vidika olike, ki jo je gostitelj dolžan napram gostu. Gotovo je bila lepa in pohvale vredna poteza, da so oficialni spored tiskali v treh jezikih, toda spakedrana „slovenščina“ je morala biti za goste iz Slovenije naravnost žaljiva. Naj iz sporeda navedemo le eno izmed takih cvetk: „Ponudba glasbenega društva vojaškega povelja Koroške“ (prevedeno nazaj v nemščino bi to pomenilo: Angebot des musikalischen Vereins des militärischen Befehls Kärntens). Mislimo, da tukaj ne more in ne sme biti nobenega opravičila ali izgovora, zlasti ker je bil eden izmed prirediteljev celovški radio, ki ima poseben slovenski oddelek; pa tudi sicer bi se na Koroškem prav gotovo našel kdo, ki bi znal prevajati iz nemščine v slovenščino — čeprav ima človek skoraj že vtis, da gotovi ljudje še niso ničesar slišali o slovenskem delu koroškega prebivalstva.

Janez Weiss 60-letnik

V soboto 21. junija je dopolnil Janez Weiss šestdeset let življenja. Ta svoj življenjski jubilej je praznoval v krogu svoje družine. Kot aktiven in požrtvovalen član naše narodne skupnosti pa Janez Weiss ni bil deležen čestitk le s strani svojcev in sorodnikov, temveč tudi iz vrst poklicnih prijateljev ter s strani slovenskih kulturnih in gospodarskih organizacij.

Janez Weiss se je rodil v Podsinji vasi v Rožu. Njegov oče je bil tovarniški delavec, vendar se je trudil, da bi svojemu nadarjenemu sinu omogočil šolanje in mu tako zagotovil boljši kos kruha. Toda razmere, ki so botrovale tistemu času, so prekrižale očetove načrte, kajti sredstva, ki jih je težko prihranil za sinov študij, je razvrednotila inflacija. Tako se je moral Janez zadovoljiti s tem, da se je šel učit krojaške obrti. Učno dobo je uspešno prestal in pozneje prav tako z uspehom opravil mojstrski izpit, nato pa si je leta 1931 ustanovil lastno krojaško podjetje v Podsinji vasi. Kljub težkim gospodarskim razmeram pred zadnjo svetovno vojno je Janezu Weissu uspelo, da si je v Št. Janžu sezidal svoj dom, kamor je preselil tudi svoje krojaško podjetje, ki ga je po vojni razširil še na Celovec, kjer trenutno zaposluje več pomočnikov in vajencev.

Toliko o njegovi „zasebni“ življenjski poti. Toda ime Janeza Weissa je tesno povezano tudi s prosvetnim in gospodarskim udejstvovanjem naše narodne skupnosti. Poleg svojega poklica je Janez namreč vedno našel čas in voljo tudi za aktivno sodelovanje v naših narodnih organizacijah in ustanovah. Dolga leta je bil predsednik Slovenskega prosvetnega društva v Št. Janžu v Rožu. Zato je med drugo svetovno vojno, ko je nacizem sklenil zbrisati našega človeka s koroške zemlje, tudi Janez Weiss s svojo družino občutil trdo roko nasilja. Vendar ni klonil; tudi v najtežjih časih je ostal zvest svojemu narodu ter je z vsemi močmi pomagal partizanskim borcem, ki so se borili za osvoboditev naše domovine izpod fašističnega jarma ter za mirno in enakopravno sožitje v deželi.

Po osvoboditvi se je Janez Weiss takoj spet vključil v delo za obnovo naših kulturnih in gospodarskih organizacij. Vestno je opravljal vrsto odgovornih funkcij. Dolga leta je bil tudi predsednik nadzornega odbora Slovenske prosvetne zveze, trenutno pa predseduje Hranilnici in posojilnici v Št. Janžu ter Slovenskemu prosvetnemu društvu „Bisernica“ v Celovcu.

Jubilantu sta na predvečer njegove obletnice čestitala tudi predstavnika SPZ, ki sta se mu zahvalila za njegovo požrtvovalno delo v narodnem življenju koroških Slovencev ter mu izročila spominsko darilo. Janezu Weissu pa ob njegovi šestdesetletnici tudi tem potom iskreno čestitamo vsi, ki ga poznamo in spoštujemo ter mu želimo še dolgo vrsto let uspešnega dela v njegovem poklicu in v našem skupnem narodnem hotenju!

Slovensko prosvetno društvo „Bisernica“ v Celovcu

Vabilo

na občni zbor, ki bo v petek 27. junija 1969 ob 19.30 uri v Dijaškem domu SŠD v Celovcu, Tarviser Strafje 16.

Po občnem zboru bo otvoritev razstave slikarjev Milana Batiste in Vinka Tuška iz Kranja, nato bo literarni večer, na katerem se bodo predstavili Kranjski pisatelji in pesniki Pavle Lužan, France Pibernik, Bojan Pisk, Rudi Šeligo, Franci Zagoričnik in Lojze Zupanc.

Ljubitelji slovenske besede in umetnosti prisrčno vabljeni!

Odbor

Letošnja matura

na slovenski gimnaziji

Letos je imela slovenska gimnazija v Celovcu dva osma razreda s skupno 34 dijaki; poleg teh je zrelostni izpit opravljal še eden izmed lanskih osmošolcev, ker lani zaradi bolezni ni mogel delati mature.

V 8. a razredu, kjer je bila matura pod predsedstvom ravnatelja dr. Valentina Einspielerja, je vseh 21 osmošolcev uspešno opravilo zrelostni izpit, trije med njimi (Viktor Fera, Jožica Olip in Franc Popotnig) pa z odliko. Maturi 8. b razreda je presedoval strokovni nadzornik dr. Valentin Inzko; 12 kandidatov je izpite uspešno opravilo (Miran Zwitter z odliko), dva pa jih bosta ponavljala jeseni.

Vsem maturantom iskrene čestitke z najboljšimi željami za bodočnost!

Maribor — Radiše

V četrtek 19. junija je nenadoma umrl zaslužni koroški rojak Jurij Vrulih, rojen leta 1900 v Lipici pri Radišah. Po prvi svetovni vojni se ni vrnil domov, marveč se je kot prostovoljec pridružil četam generala Maistra. Ker je po plebiscitu leta 1920 moral deliti usodo z mnogimi, ki so morali zapustiti Koroško, si je svoj drugi dom ustvaril v Mariboru. Vsa leta je aktivno sodeloval kot odbornik in zaupnik tamkajšnjega Kluba koroških Slovencev, Zveze prostovoljcev-borcev za severno mejo ter drugih družbenih organizacij. Ob upokojitvi je bil upravitelj hiš občinskega stanovanjskega podjetja. Zasluženega pokoja pa ni dolgo užival, kajti lotila se ga je zahrbtna bolezen — srčna astma — in je moral večkrat iskati zdravniško pomoč v bolnišnici. Ko se je zadnjič vrnil iz bolnišnice, je zbolel še na pljučnici in zdravnik je odredil njegov prevoz v Pohorski dvor, kjer je Jurij Vrulih 19. junija zatisnil svoje trudne oči. Za njim žalujejo žena Julka ter poleg drugih sorodnikov dva brata, tri sestre in oče. Razen očeta, ki je letos januarja na svojem domu v Lipici dopolnil 99. leto starosti, so se vsi tudi udeležili pogreba. V imenu Kluba koroških Slovencev in Zeze prostovoljcev-borcev za severno mejo se je od pokojnika poslovil predsednik Tone Brandner, ki je ob tej priložnosti omenil, da je po drugi svetovni vojni umrlo že 69 koroških rojakov. V slovo Juriju Vrulihu je zapel pevski zbor društva upokojencev.

Žalujočim svojcem naše sožalje!

Letovanje naših otrok na Jadranu

Tudi letos bo letovala ena skupina otrok iz Koroške na morju, in sicer v **Savudriji od 19. julija do 9. avgusta.**

Starši, ki želijo poslati otroke na letovanje, naj vložijo pismeno prošnjo, iz katere mora biti razvidno: ime, poklic in naslov staršev, ime otroka in izjava, če je že bil na letovanju in kolikokrat. Tej prošnji je treba priložiti:

- **zadnje šolsko spričevalo,**
- **priporočilo krajevne prosvetne ali zadružne organizacije,**
- **osebno izkaznico otroka s sliko in**
- **režijski prispevek za dokazano socialno potrebne otroke šil. 400.—; (za ostale je treba plačati za dan oskrbe šil. 44.— t. j. skupno šil. 880.—)**

in vse skupaj poslati do najkasneje **30. junija 1969** na naslov: Počitniška kolonija, Gasometerg. 10, 9020 Celovec - Klagenfurt.

Vožnjo do Ljubljane in nazaj plača vsak udeleženec sam.

Posebej opozarjamo, da posameznih dokumentov ne prevzemamo. Za prijavljenega velja šele otrok, za katerega so bili hkrati oddani vsi dokumenti. Po 30. 6. ne sprejemamo več prijav.

Za vsakega otroka je treba poleg navedenih dokumentov oddati tudi **zdravniško potrdilo,** ki pa ne sme biti izstavljeno prej kot 10 dni pred odhodom skupine na letovanje. Iz zdravniškega spričevala mora biti razvidno, da je za otroka letovanje na morju priporočljivo. **Šele ko prejmemo to spričevalo, velja otrok za dokončno prijavljenega.**

Otroci uživajo na letovanju zdravstveno zaščito, ki obsega:
— primerno sanitarno oskrbo pod vodstvom zdravnika,
— prvo pomoč in zdravstveno nego za lažja obolenja,
— v težkih primerih takojšnji prevoz v najbližji zdravstveni zavod.

Otroci pri zavodu niso zdravstveno niti nezgodno zavarovani. Zato morajo starši v slučaju bolezni povrniti stroške bolnice sami, v kolikor jim jih ne nadoknadi zavarovalnica, pri kateri so zavarovani.

Za osebno izkaznico otroka velja le izkaznica (Personalausweis), ki jo izstavi okrajno glavarstvo, ali pa potni list. Za otroke z osebnimi izkaznicami je potrebna tudi izjava (v nemščini) očeta oz. zakonitega zastopnika, da se strinja s potovanjem otroka v inozemstvo.

Za letovanje pridejo v poštev **le otroci v starosti od 9 do 14 let,** pri čemer imajo prednost otroci, ki še niso bili na letovanju. Otroci, ki so bili že tri in večkrat na letovanju, **bodo upoštevani samo v primeru, da bo še kakšno mesto prosto.** Starši, katerih otroci bodo sprejeti na letovanje, bodo po končanem prijavnem roku in po predložitvi zdravniškega spričevala dobili pismeno obvestilo in potrebna nadaljnja navodila.

Opozarjamo, da je število otrok, ki jih lahko sprejmemo, omejeno in da bodo otroci sprejeti po vrstnem redu prijav in po zdravstveni ter socialni potrebi.

Mladinski zbori iz Slovenije

so z uspehom gostovali na Koroškem

Minulo nedeljo je bil v celovškem Domu glasbe pevski koncert, pri katerem so kot gostje Krščanske kulturne zveze sodelovali mladinski mešani zbor gimnazije „Fran Miklošič“ iz Ljutomera, moški oktet Prosvetnega društva iz Ljutomera ter mladinski mešani zbor gimnazije „France Prešeren“ iz Kranja. Gostom je izrekel dobrodošlico predsednik KKZ dr. Erik Prunč, ki je med navzočimi posebej pozdravil tudi predstavnike Slovenske prosvetne zveze.

Prvi se je predstavil občinstvu mladinski zbor iz Ljutomera, ki je med drugim izvajal skladbe znanih slovenskih skladateljev od Adamiča in Mihelčiča do Gobca in drugih. Sledil je nastop ljutomerskega okteta, ki je prav tako v odlični interpretaciji podal skladbe glasbenih mojstrov, med njimi tudi Gallusa. Koncert je zaključil zbor kranjske gimnazije, ki je presenetil z izredno visoko stopnjo podajanja, čeprav je izjavil najzahtevnejša dela raznih skladateljev od Gallusa mimo Haydna do mojstrov črnske duhovne pesmi.

Nedeljski pevski koncert, ki je bil brez dvoma lep kulturno-umetniški užitek, je v pretežni meri obiskala slovenska dijaška mladina. —

V Beljaških Toplicah je bil v novem kopališkem domu prvi letošnji koncert, na katerem so sodelovali orkester in solisti zavoda za glasbeno in baletno izobraževanje iz Ljubljane. Pod vodstvom svojega dirigenta prof. Cirila Veronka so mladi umetniki izvajali zahteven spored, ki ga je navzoča publika — v pretežni večini tuji turisti — nagradila z navdušenim aplavzom. Nova dvorana je za Beljaške Toplice važna pridobitev, saj bo v bodoče možno prirejati najrazličnejše kulturno-umetniške manifestacije od koncertov mimo literarnih večerov in predavanj do folklornih nastopov.

ČESTITAMO!

Na pravni fakulteti dunajske univerze je pred nedavnim promovirala dipl. trg. gospodična Anica Tischlerjeva, hčerka dolgoletnega ravnatelja slovenske gimnazije v Celovcu dvornega svetnika dr. Tischlerja. Čestitamo!

Skočidol

V starosti 88 let, od katerih jih je več kot 60 posvetil svojemu duhovniškemu poklicu, je prejšnji teden umrl starosta slovenskih koroških duhovnikov, škofijski duhovni svetnik in župnik v pokoju Tomaž Ulbing.

Svojo življenjsko pot je župnik Ulbing zaključil v svoji rojstni fari Skočidol, kjer je dobrih 40 let deloval kot župnik. Ni skrbel pa le za dušni blagor svojih faranov, marveč je kot zaveden član svoje slovenske narodne družine bil vedno tudi zgled svojim rojakom, kako je treba ljubiti svojo materino besedo.

Pogreb je bil v sredo minulega tedna na pokopališču v Skočidolu.

LOBNIK — ŽELEZNA KAPLA

Pred zaključkom številke smo prejeli vest, da je v Lobniku pri Žel. Kapli umrla Marija Pružnik pd. Wölfelnova mati. Pogreb pokojne bo v soboto ob treh popoldne v Žel. Kapli.

Objava dijaškega doma

Slovenskega šolskega društva v Celovcu

Vse starše, katerih otroci so že doslej stanovali v Dijaškem domu Slovenskega šolskega društva v Celovcu, kakor tudi nove interesente, ki želijo, da bi bili njihovi otroci za prihodnje šolsko leto sprejeti v dom, opozarjamo, naj prijavijo gojence za prihodnje šolsko leto upravi Dijaškega doma SŠD v Celovcu, Tarviser Strafje 16.

Ker je razpoložljivi prostor v domu omejen, opozarjamo vse interesente, da bomo mogli upoštevati samo pravočasne prijave.

Uprava Dijaškega doma
Slovenskega šolskega društva v Celovcu

Pomanjkanje življenjskega prostora

vpliva na vedenje in zdravje človeka

V knjigi „The Hidden Dimension" (Skrita dimenzija) antropolog dr. Edward Hall razglablja o tem, kako občutek utesnjenosti vpliva na človeka. Posledice tega občutka so resnejše, kot bi si mislili: seksualne anomalije, seksualni zločini, uživanje mamil, psihoze in številne druge težave, ki so v zvezi z živčno prenapetostjo, kot, na primer, zvišan krvni pritisk, želodčni čiri, bronhialna ostma in celo rakasta obolenja.
Prva spoznanja o vplivu pomanjkanja prostora na človeka so si znanstveniki pridobili s proučevanjem vedenja živali, ki so jim omejili svobodo gibanja. Večina sesalcev, tudi mnogi ptiči in ribe, nagonsko določi svoje „ozemlje" in ga brani pred vsiljivci. Taka ozemlja so izredno pomembna za obstoj vrste, saj zagotavljajo dovolj hrane in prostora za nemoteno parjenje in rast mladičev.

V normalnih razmerah se podgane držijo splošno priznanih norm v zvezi z zasebno lastnino, snubljenjem, parjenjem in vzgojo mladičev. Če pa podganjo kolonijo naselimo na majhen prostor, se ta socialna ureditev podre. Samice izgubljajo materinski čut in zanemarjajo svoje potomce. Samci hodijo v sosedove zelnike in poskušajo seksualno napadati tuje samice in celo samce ali pa popolnoma apatično ždijo po kotih. Samice zaradi vnetja jajčnikov, maternice in jajcevodov vse pogosto kotijo mrtve mladiče, in kolonija začne propadati.

Iz omenjenega in drugih, podobnih poskusov z živalmi je moč sklepati, da vsak organizem prav tako kot hrano, vodo in kisik potrebuje tudi dovolj prostora. Pri ljudeh ima, po mnenju dr. Halla, prevelika utesnjenost travmatski učinek. Preobljudenost v velemestih vodi do moralnega propada, ki utegne postajati bolj uničujoč od vodikove bombe.

Kaj pa pravzaprav pri pomanjkanju življenjskega prostora vpliva na človekovo vedenje in škoduje njegovemu zdravju? Dr. Hall odgovarja: živčna prenapetost, ki vpliva tudi na žleze z notranjim izločanjem. V družbi živeča žival, ki jo njena okolica neprestano moti, postane kronično živčno vznemirjena. V takem stanju začnejo njene obledvične žleze izločati v kri določene hormone, ki mobilizirajo vse rezerve energije, tako da je organizem v stalni pripravljenosti. Taka notranja reakcija je pri nenadnih krizah lahko koristna, če pa kriza traja dalj časa, porušeno ravnotežje hormonov lahko pelje do katastrofe.

Zoolog dr. John Christian je začel leta 1955 proučevati jelene vrste sika, ki so jih leta 1916 z Daljnega vzhoda pripeljali na otoček v ameriškem zalivu Chesapeake. Ker je bilo hrane dovolj in jih ni nihče preganjal, se je prvotnih pet živali do leta 1955 namnožilo v tristoglav trop, kar je za mali otoček zelo veliko. V prvih dveh letih opazovanj dr. Christiana je stalež ostal nespremenjen, v treh mesecih v letu 1958 pa je nenadoma poginila več kot polovica jelenov. Obdukcija je pokazala, da so imele poginule živali zdravo dlako, dobro razvite mišice in zadostne rezervne maščobe. Edina bistvena sprememba je bila 50-odstotno povečanje obledvičnih žlez. Jeleni so torej podlegli živčni vznemirjenosti zaradi pomanjkanja življenjskega prostora.

Podobne reakcije na občutek utesnjenosti se kažejo tudi pri človeku. Prva znaka zaradi vrveža velemest porušenega hormonskega ravnotežja sta razdražljivost in slaba volja. Ob zastojih v prometu avtomobiliste neusmiljeno uporabljajo svoje hupe in divje preklinjajo. Pred prodajnimi pulti se kupci brezobzirno prerivajo in suvajo pod rebra.

Za človeka ni spodbudnejšega od družbe njemu enakih. Če pa je na majhnem prostoru nagnetenih več ljudi, lahko to pri nekaterih vodi do živčne prenapetosti. Človek, ki se mu zdi, da okolica od njega preveč zahteva, ji poskuša ubežati. Mnogi v takem primeru posežejo po mamilih.

Kaj lahko storimo zoper utesnjenost, ki škoduje našim živcem? „Naše edino upanje je, da sredi brezosebne strukture naših velemest ustvarimo odnose, vredne človeka." pravi arhitekt in urbanist dr. C. A. Doxiadis.

Pri tem je nova veja znanosti, ki proučuje reakcije človeka na pomanjkanje življenjskega prostora, lahko v veliko korist. "Naučiti se moramo, da si bomo človeka predstavljali obdanega z več sferami, ki so nekak podaljšek njegovih čutil," svetuje dr. Hall. "Te sfere niso samo zrak — povezujejo nas z okolico in nas hkrati varujejo pred njo."

Veliko sfer, ki človeka obdajajo, se v odvisnosti od kulturne stopnje in narodnostne pripadnosti močno spreminja. Kot primer si oglejmo pripadnika srednjega sloja severnoevropske dežele. Njegovo bližnjo okolico lahko razdelimo na tri, dobro ločene sfere.

Področje neposredno okoli njega, v dosegu njegove roke, je njegova intimna sfera, ki pripada le njemu in osebi, ki jo ljubi. Če vanjo, na primer v prenapolnjenem avtobusu ali dvigalu, zaide tujec, ga to zelo moti. Intimnemu dotiku se v takem primeru poskuša izogniti tako, da roke stiska tesno k telesu in molče strmi v prazno. Druga osebna sfera zajema prostor s premerom od dolžine roke do 1,25 metra in spada v področje zasebnega pogovora. Tretja je socialna sfera, ki se razteza 1,25 do 3 metra od telesa. Vanjo štejejo tovariši v službi ali gostje na domači zabavi. Ta sfera je hkrati zaščita pred naslednjo, javno sfero.

Medsebojni odnosi v zasebnem in javnem skupnem življenju so po svetu zelo različni. Teenager iz ameriškega srednjega sloja je prepričan, da ima pravico do lastne sobe, mlad Anglež, ki je rasel skupaj z brati in sestrami v otroški dobi, pa bo le redkokdaj zahteval kamrico zase. Nemec si očitno želi, da bi bil znotraj svoje socialne sfere izoliran. Tako so vrata ameriških uradov običajno odprta, nemški uradniki pa raje delajo v zaprtih pisarnah. Arabci, na primer, sploh ne poznajo besede „zasebnost" in „zasebno življenje". Kadar se pogovarjajo, stojijo tako tesno skupaj, da se lahko dotikajo, ne prenesejo pa, da bi bili zaprti med štiri stene.

Dr. Hall meni, da glavni razlog za občutek utesnjenosti ni pomanjkanje prostora, ampak njegova napačna razdelitev. Zato priporoča naslednjih pet ukrepov.

■ Pravica prebivalcev do sodelovanja pri pri načrtovanju njihovega mesta. Ob raziskavah o vplivu obsežnega načrta za obnovitev mesta v Bostonu se je izkazalo, da so se pretežno italijanski priseljenci, ki so jih iz starih hiš preselili v stolpnice, v novih stanovanjih zelo slabo počutili. S tem, da so porušili stare hiše, so uničili medčloveške odnose, ki so njihovemu življenju dajali vsebino in povezanost. Če bi prebivalce od vsega začetka pritegnili k načrtovanju, bi lahko koristno sodelovali in po svojih željah vplivali na razdelitev življenjskega prostora.

■ Energični ukrepi proti avtomobilom. Avtomobilskemu prometu bi bilo treba odmeriti manj javnega prostora kot doslej. Nekatera mesta so že ubrala to pot in so poslovna središča zaprla za avtomobile.

■ Bolje urejene vpadnice. Mesto je za tujce in domačine mnogo bolj privlačno, če se brez težav lahko pripeljejo vanj ali iz njega. Dobro urejen tranzitni promet pa ne zmanjšuje samo zastojev v prometu, ampak tudi prebivalcem nudi tudi danes tako nujno potrebno možnost bega pred vsakdanjo sivino hiš.

■ Boj proti vsemu, kar omejuje življenjski prostor. Kot grozeči nevihtni oblaki visijo nad velemesti strupene izparine, zatemnjujejo nebo in puščajo pod seboj nagnetenim meščanom okroglo 30 minut manj dnevne svetlobe, kot so je deležni podeželani. Drugo zlo, ki zmanjšuje človekov življenjski prostor, je zastrupljanje vode.

■ Več svetlobe in zraka. Moderni arhitekti vse pogosteje vgrajujejo v nove urade in šole klimatske naprave in svetlobne cevi namesto oken. Verjetno se ne zavedajo, da človek potrebuje vsaj en prostor z razgledom.

Churchill je vse te probleme strnil v en sam stavek: „Mi oblikujemo mesta — in mesta oblikujejo nas." Res pretehtani urbanistični načrti bi morali biti naša najnujnejša naloga prihodnosti.

(DAS BESTE)

ZANIMIVOSTI

● **Najtežji možgani, kar jih pozna medicinska znanost, so tehtali 2850 gramov in pripadali nekemu — idiotu. Nadpovprečno težke možgane sta imela tudi ruski pisatelj Turgenjev (2012 g) in angleški zdravnik Oliver Cromwell (2000 g). Iz obsega lobanje so ugotovili težo možganov še za naslednje slavne može: 1420 gramov pri Danteju, 1580 gramov pri Schillerju in 1650 gramov pri Kantu.**

● **Ebenovina, ki si jo vedno predstavljamo črno, je lahko tudi zelena, bela, rumena ali modra. Na Jamajki rastejo ebeni z zelenim lesom, na Maskarenskih otokih z belim, na Antilih z rumenim in v Južni Ameriki z modrim lesom.**

● **Neka kalifornijska milijonarka je v osemdesetih letih prejšnjega stoletja plačala francoskemu slikarju Ernestu Meissonieru za naročeno sliko 50.000 dolarjev. Ker ni bila zadovoljna z njo, jo je v navalu jeze razcefrala. Ko je izvedel za to slikar, je hladnokrvno vrgel ček v ogenj.**

Japonski »izdelovalci časopisov«

delajo v prav posebnih okoliščinah

Pred dobrimi štirimi desetletji se je podjeten japonski časnikar skrivaj splazil v hišo ministrskega predsednika, da bi si ogledal spisek članov nove vlade. Toda to je bilo v letih, ko so se trije veliki japonski listi — „Mainiči", „Asahi" in „Jomiuri" — še z vsemi sredstvi borili za čim večje naklade.

Bili so časi, ko je list „Jomiuri" pod krinko znanosti poslal skupino poročevalcev in fotografov na ognjeniški otok Mihara, da je mogel objaviti grozljivo serijo prispevkov iz „paradiža samomorilcev". Listu „Asahi" se ni zdelo nič posebnega, ko je v zrakoplovu poslal na pot okoli sveta svojega poročevalca, od katerega ni prejel nič drugega kot brzojavko „Pošljite denar, nujno", poročila o njegovih dogodivščinah pa so v celoti napisali v uredništvu.

S takimi in podobnimi prijemi so si ti listi zagotovili visoko naklado. Čeprav je izven Tokia še zdaj nad sto dnevnikov, katerih najmočnejši ima naklado 1,9 milijona izvodov, so prej omenjeni trije tokijski dnevniki slej ko prej največji na Japonskem. „Mainiči", „Asahi" in „Jomiuri" tiskajo na dan dve izdaji po štiri milijone izvodov, ki so tudi prodani. Preden je prišlo do tega, so se na cestah spopadali časopisni prodajalci teh listov, bil pa se je tudi hud boj za naročnike.

Zdaj se zrcali konkurenčni boj predvsem v prizadevanju, kdo bo prvi objavil boljše novice. Trije časopisni velikani imajo vsak po 6000 zaposlenih najrazličnejših poklicev od helikopterskih pilotov do mladih uličnih prodajalcev. List „Mainiči" ima samo v poročevalski službi 1800 urednikov in sodelavcev. Na kraj kakega posebnega dogodka pošljejo pravcato vojsko svojih ljudi. Primer: ko je strmoglavilo potniško letalo na tokijskem letališču, je pohitelo tja sto sodelavcev tega lista, ki ima med drugim tudi ducat lastnih letal in helikopterjev.

10

JANKO KERSNIK

Ciklamen

Tudi doktor je plesal enkrat po dvorani. Razburjen je bil in težko je sopel; bližal se je že svojemu sedežu, a še enkrat se je zasukal po dvorani.

„Ali mi verujete, da vas ljubim?" vpraša medtem svojo plesalko; pa ni se je upal stisniti k sebi.

Ona je zardela, a pogledala ga ni, niti mu odgovorila.

Priplesala sta zopet do svojih sedežev; on zmoten, nem in ves poten; ona mirna, kakor bi se ne bilo nič pripetilo. Igrala se je s svojim šopom in tudi kakor igraje izpulila iz njega vijolico ter jo podala doktorju.

A ozrla se ni vanj.

„Je li to vaš odgovor?" vpraša on po tihem.

„Ali razumete ta jezik, ta razgovor? Saj ne veste, kakov pomen ima vijolica!" deje ona šegavo ter mu pogleda od strani v vroče lice.

„Res, da ne," hiti doktor, „tudi nisem mislil na pomen vijole, nego samo na to, da ste mi podali *zdaj* to cvetko."

Elza je malomarno pulila široki svilnati trak ob svojem šopu in naglo dvakrat zaporedoma ozrla se v Hrasta; pa vselej je imel pogled nekaj resnega, celo ognjenega. Ko bi ju bil kdo strogo opazoval in ko bi bil imel dovolj psihologičnega izkustva: nehote bi se mu bil moral vriniti spomin na mačko, ki ima onemoglo miš pred seboj ter se igra ž njo. Pa doktor ni vedel, da je on ta miš. Hotel je ponoviti svoje vprašanje, a v tem trenutku je prišel Megla ter odpeljal guvernanto o sredo dvorane. Doktor je ostal sam ter igral si s pahljačo, katero je bila njegova plesalka na stolu pustila.

Nedaleč od njega sta sedela Boletova gospa in njen plesalec Meden. Njun razgovor ni bil posebno živahen, kajti Meden vobče ni bil spreten družbenik, Boleška pa je svojo pozornost obračala bolj tja, kjer sta sedela Hrast in Elza. In vedela je dobro, kaj se godi med onima; kajti ženske imajo v vsem, kar jih le količkaj zanima, boljši dar opazovanja nego mož.

Boletova gospa ni bila koketna; nikdo ji ni mogel v tem oziru kaj slabega očitati; pa jezilo jo je, da se doktor toliko bavi z guvernanto in da je, kakor je bila ona prepričana — v istini zaljubljen v Elzo. Vzrok te nejevolje pa ni bila ljubosumnja, nego razžaljeno samoljubje. Prej se je doktor Hrast, ki je bil ena prvih oseb tu v trgu in morda v družbenem oziru prvi izmed vseh, sukal osobito okolj nje in do današnjega dne je bil na vsaki čitalniški veselici njen plesalec pri kotiljonu; zdaj pa si ga je popolnoma osvojila njena guvernanta. Zdelo se ji je, kakor bi bila nekako smešna postala in da se ji rogajo na tihem druge gospe in gospodične, katere tudi drugikrat niso smele posebnih milosti pričakovati od doktorja.

Skušala je prikriti in zatreti svojo nejevoljo; a to ni bilo lahko. Naenkrat se oglasi celo sodnikova soproga, ki je sedela za njo ter gledala strogo in obenem ljubeznivo vsakega, ki je plesal z njeno Marico; le-ta ji šepne na uho: „Doktor nas pa nocoj čisto pozablja in zanemarja!"

Boleška je stisnila ustni; zdelo se ji je, da je hotela ona reči: „*vas*", a ne „*nas* zanemarja". Pa vendar se je naglo in s smehljajem obrnila ter rekla sodnikovi: „Ne, meni se ne dozdeva!"

Nato je tudi ona zopet molčala.

V tem trenutku je opazila Boleška, da podaja Elza doktorju vijolico iz šopa, ter videla njune poglede.

Sklonila se je k Medenu, ki si je ravno s svilnatim robcem brisal pot s čela, in mu rekla po tihem in kakor bi se hotela malomarno šaliti: „Vaše rožice rade romajo, gospod Meden!"

Le-ta se je ozrl naglo na njen šopek, kajti tudi tega je bil on prinesel.

„Ah, ne bojte se," nasmehne se ona malo ironično, „te ne ubeže nikamor. Pa druge, druge so silo premakljive."

Zdaj se je Meden seveda obrnil proti Elzi in ugledal je res vijolico v doktorjevi roki.

„He, he, he!" zasmejal se je s svojim rohnečim glasom ter pogledal dvakrat zaporedoma oni par in svojo plesalko. Vedel ni, kaj bi odgovoril.

„Pazite, pazite, gospod Meden!"deje zopet Boletova gospa ter poskuša svojemu obrazu podeliti nekakšen resen in dobrovoljen izraz, kakor ga ima mati, ki svari svojega sinka, ne da bi ga karala.

Boleški je to jako dobro pristovalo; bilo je to edina njena koketerija, a poznal jo je do zdaj morda samo Hrast, drugi ne.

„He, he, he!" smejal se je zopet Meden, a potem je dejal vendar samosvestno: „Kaj to? Ena vijolica! Prihodnjič jih bom poslal doktorju cel šop, da ne bo drugod prosil!"

Ona se je morala nehote nasmehniti.

„Ali menite, da je doktor v istini prosil one rožice?" dejala je potem malo zlobno.

Odgovora ni mogla pričakovati, kajti tudi njo je odvedel Megla v krog sredi dvorane, kjer se je hotel izkazati s čisto novo kotiljonsko podobo; da bi bila tudi ostala na svojem sedežu, odgovora bi vendar ne bila prejela, ker Meden je popolnoma umolknil. Še zasmejal se ni.

Ko so volili malo potem gospodje svoje plesalke, menjala sta svoji dami Hrast in Meden kakor po dogovoru.

Gibi, ki razkrinkavajo

Za človeka, ki med premišljevanjem, branjem ali pogovorom podzavestno ponavlja nenehno nekatere zanj značilne gibe, pravimo, da je živčen. Dejansko pa lahko ti mehanični gibi razkrijejo tudi še kaj drugega. Na primer delček človekovega značaja . . . Tako zatrjujejo nekateri psihologi.

Bi radi spoznali svojo „skrivnostno" plat in se pozabavali na račun svojega drugega „jaza"? Potem preberite spodnjih šest odstavkov, in morda se boste „odkrili"!

● *NENEHNO TLAČITE PRST MED OVRATNIK IN VRAT. To dela človek, ki zbira pogum za kakšno dejanje. Pomeni, da ste strahopetni, predvsem na ljubezenskem področju, in zelo občutljivi za tuje mnenje o sebi. Preplašite se hitreje, kot je to potrebno, in potrebujete veliko časa, da se ponovno zberete in umirite.*

● *POPRAVLJATE LASE. Ali počnete to, kadar bi se radi zbrali za delo? Tako izražate svoje hrepenenje po uspehu in hkrati svoje samoljubje. Zelo ste zadovoljni sami s seboj; tudi takrat, ko niste povsem gotovi v svoje moči.*

● *GRIZETE NOHTE. Ta gib, za psihologe je še v precejšnji megli, vas odkriva kot nezadovoljneža in človeka, ki vedno krivi sebe za svoje življenjske neprijetnosti. Potrebujete več vedrine duha.*

● *IGRATE SE Z ELASTIKO, KI VAM JE PRI ROKI. Vi ste človek nemirnega značaja; bolehate za notranjo osamljenostjo in čutite potrebo po večji ljubezni in zaščiti. Hitro vas premagajo napadi melanholije, ki se menjujejo z ognjemeti včasih prav otroške radosti in veselja.*

● *GRIZETE USTNICO. Nekaj je v vas, kar vas sili v neprenehno napetost. Največkrat gre za neodločnost, ki more ohromiti vašo aktivnost. Neprenehno se prepričujete, da imate prav in da ste nepogrešljivi.*

● *GRIZETE SVINČNIK. Duševno se še vedno niste ločili od svojega šolskega obdobja, se pravi, da je v vas še nekaj deškega, zlasti na sentimentalnem področju. Sicer pa ste prav na rahlo tudi napadalnega značaja in težko priznavate, da nimate prav. Prepričani ste, da vsi drugi grešijo, le vi nikoli!*

Če ste se odkrili v teh šestih odstavkih, ne povejte tega nikomur! Sicer pa gre predvsem za šalo . . .

Poskusite!

RIBE V NAŠEM JEDILNIKU

Ribe vsebujejo veliko beljakovin in so zato potrebne našemu organizmu. Nekatere vrste rib vsebujejo več beljakovin kot meso. Na primer sardine imajo 21,6 odstotka beljakovin, medtem ko govejo meso le 19,6 odstotka. Morske ribe vsebujejo razen tega še A in B vitamin ter jod. Tako je v 100 gr ribjega mesa toliko beljakovin kot v dveh in pol jajcih ali 500 gr mleka ali 100 gr mladega sira.

Vsi dobro vemo, da se ribe kaj hitro pokvarijo. Pokvarjene ribe so lahko zelo nevarne zdravju. Ribo spoznamo, da je sveža, če ima svetlo kožo, bistre oči, rdeče škrge in — meso mora biti belo.

PEČENA RIBA S SMETANO

Že skoraj pečeno ribo polij z gosto kislo smetano in rumenkasto popeci. Smetanov sok iz kozice zlij na krožnik in nanj položi ribo. Kuhano in pečeno ribo polagaj vedno na krožnik s hrbtom navzgor.

RIBJI NARAVNI ZREZEK

Od velikih rib nareži zrezke, nadrgni jih s soljo in pokapljaj z limoninim sokom, potresi po eni strani z moko in naglo speci.

Ali želite shujšati?

Res želite shujšati! No, potem se predvsem veliko gibajte, sprehajajte in ukvarjajte se z lahkimi športi. Pazite tudi na redno prebavo. Važno pa je, da se odpoveste sladkim in mastnim jedem ter testeninam. Morda vam bo pomagal naslednji jedilnik za ves teden; dovolite, da vam ga napišemo.

P e t e k : zjutraj — skodelica čaja, prepečenec z malo masla; opoldne — skodelica čiste mesne juhe, 100 gr kuhane ribe, rezina koruznega kruha, pol glave zelene solate in srednje veliko jabolko; zvečer — 100 gr kuhane ribe, dva krompirja z limono, kozarec soka in kak sadež.

S o b o t a : zjutraj — skodelica mlečne kave, 2 koščka rženega kruha; opoldne — solatna plošča (250 gr paprike, 3 krompirji, pol glave zelene solate, kuhana špinača, drobnjak); zvečer — košček prepečenca z maslom, skodelica kave.

N e d e l j a : zjutraj — skodelica šipkovega čaja, prepečenec z maslom; opoldne — čista kurja juha, kos kurjega mesa, zelena solata, trdo kuhano jajce; zvečer — jogurt z rezino rženega kruha.

P o n e d e l j e k : zjutraj — skodelica mlečne kave, dva koščka prepečenca; opoldne — 200 gr špinače, dva kuhana krompirja, krožnik solate z limono, tanka rezina kuhanega govejega mesa; zvečer — krožnik solate in rezina koruznega kruha.

T o r e k : zjutraj — skodelica šipkovega čaja z limono, rezina rženega kruha; opoldne — 200 gr belega kurjega mesa ali teletine, krožnik zelene solate; zvečer — rezina koruznega kruha, tanko namazana s surovim maslom, sveža paprika.

S r e d a : zjutraj — trdo kuhano jajce, skodelica kave, rezina koruznega kruha; opoldne — kozarec soka, jajce, paradižnik, rezina rženega kruha; zvečer — kozarec posnetega mleka ali jogurt, jajce in rezina koruznega kruha.

C e t r t e k : zjutraj — skodelica slezovega čaja z limono; ržen kruh z malo surovega masla; opoldne — pol litra mleka in jabolko; zvečer — jogurt in 100 gr sadja.

Dvanajst kapljic parfuma

Kadar uporabljate kolonjsko vodo ali parfum, nikar ne razmetujte z njima. Predvsem: ni prijetno, kadar širite okrog sebe močan duh, najsi je vaš parfum še tako kakovosten in drag.

Kolonjske vode in parfuma ne trošimo v velikih količinah. Če zares hočete dišati diskretno in prijetno, morate vedeti, kam je treba kaniti po kapljico parfuma ali malce več kolonjske vode. Strokovnjaki za kozmetiko svetujejo, da je treba kapljico parfuma ali ovlažen zamašek s kolonjsko vodo prisloniti na sedem mest: na kožo zadaj obeh ušes, na vratu med vdolbino med ključnicama in pod lasmi, se pravi na vrhnjem delu tilnika, v pregiba pri komolcu, pod kolenoma, na senci in na zapestju.

Vsega skupaj boste porabili dvanajst kapljic parfuma ali malce več kolonjske vode, dišali pa boste ves dan. Vsa ta mesta telesa so zaščitena pred soncem in duh bo počasi hlapel. Vrhu tega boste preprečili madeže na obleki, ki jih povzroča alkohol, pa tudi morebitne izpuščaje na koži, ki nastanejo, če vam hlapi alkohol pod sončnim vplivom.

Drobni nasveti

■ KOMARJEV PIK. Takoj po piku kanemo na pičeno mesto malo salmiaka, proti srbenju pa drgnemo kožo z mentolovim špiritom. Če pa koga komarji posebno radi pikajo, naj jemlje tablete vitamina B. Vitamin B ima poseben vonj, ki ga je čutiti tudi na koži in je komarjem neprijeten.

■ SVEŽE MLEKO. Mleko zavremo takoj, ko ga dobimo, nato pa hitro ohladimo, ohlajenega pokrijemo in postavimo na hladno. V vročih dneh postavimo posodo s prekuhanim mlekom v večjo posodo, v kateri večkrat menjamo mrzlo vodo. Lahko pa mleko nalijemo v čiste steklenice, jih zamašimo in postavimo v mrzlo vodo, ki jo menjamo, ali jih ovijemo z mokrimi krpami, katere prav tako večkrat zmočimo.

■ Ko boste kuhale cvetačo, denite v vodo tudi košček limonine lupine. Cvetača bo ostala lepo bela.

■ POTNE NOGE. Če se nam noge potijo, obujemo vsak dan sveže nogavice, tudi obutev mora biti prostorna in udobna. Poleti nosimo sandale, po možnosti pa hodimo tudi bosi. Priporočljive pa so tudi tople kopeli in hoja po rosi z bosimi nogami.

■ SUŠENJE DEŽNIKA. Dežnik sušimo odprt, a ne popolnoma, da se tkanina ne napne preveč in zaradi tega ne strga. Kovinaste dele namažemo včasih zaradi rje z vazelino. V omari naj dežnik visi.

Skrbno negujmo hladilnik

V modernih stanovanjih — brez shrambe in hladne kleti — ne moremo živeti brez hladilnika. Pa tudi v drugih stanovanjih je hladilnik dobrobit, ki gospodinji štedi čas in delo ter ji omogoča boljšo izbiro živil.

Gotovo se je že vsaki izmed nas primerilo, da je videla pri mesarju čeden kos mesa v zelenjavni trgovini rumeno solato, lahko bi kupila mleko že v soboto, skuhala fižol za dva obroka,pripravila kosilo za naslednji dan, pa ni smela tvegati niti ene od teh stvari.

Zato hladilniku posvetimo vso skrb in nego, da nam bo dobro služil.

Temeljna pravila so naslednja:

1. V hladilnik ne postavljamo toplih in vročih jedil.
2. Vselej jih pokrijemo, če so sveža, pa zavijemo, da čimmanj izhlapevajo. Hlapi se nabirajo v plasti ledu v zmrzovalnem prostoru.
3. Pokrovi naj bodo ravni in gladki, tako lahko spravimo v hladilnik čimveč reči. Često si pomagamo tako, da pokrovko obrnemo.
4. Močno dišeča živila — kislo zelje, ribe, nekatere klobase — pokrijemo in zavijemo v pergamentni papir, da se po hladilniku ne širi neprijeten vonj. Maslo, mleko, jajca se ga hitro navzamejo.
5. Če kuhamo na štedilniku s trdim gorivom, posodo spodaj dobro obrišemo, da ne umažemo rebrastih poličk. Lahko si pripravimo kartonaste podložke ali pa razrežemo star neraben termafor na primerno velike kose.
6. Hladilnik vedno hitro odpiramo in zapiramo. Ko kaj vzamemo iz hladilnika, imejmo pripravljeno tisto, kar nameravamo dati v hladilnik.
7. Zelenjavo, preden jo položimo v hladilnik, vedno malo poškropimo in zavijemo v papir ali krpo.
8. Hladilnik je zelo občutljiv, zato pri selitvi še posebej pazimo, da stoji pokonci in da je dobro obložen.
9. Hladilniku določimo mesto na kraju, kamor ne sije sonce, še slabše pa je, če se tišči štedilnika.
10. Umijemo ga vsak teden. Najprej ga izključimo, da se led stali, snamemo police in ga temeljito zbrišemo. Tudi gumijasto tesnilo, ki ga nikoli ne prijemljemo z mastnimi rokami, operemo ter suho od časa do časa namažemo z glicerinom.
11. Če smo dalj časa odsotni, ga izklopimo, umijemo in pustimo priprta vrata.

Da ali ne — za vodo

1. Ali moramo dnevno popiti 6 do 8 kozarcev vode?

Količina je odvisna od vaše dejavnosti, toplote zraka in količine drugih tekočin, ki ste jih — ali še boste — popili tistega dne. Se pravi, da je treba popiti toliko vode, kolikor ste žejni.

2. Boste shujšali, če ne pijete dosti vode?

Nikarte se tolažiti s tem „dejstvom". Če ne pijete, izgublja vaše telo samo tekočino, ne pa tudi odvečne kilograme.

3. Ali si kvarite tek, če pijete vodo med obedom?

Sploh ne. Voda nima kalorij in ne more vplivati na hrano.

Oba sta skušala pogovor med plesom, pa Meden ni bil nič bolj duhovit nego Hrast, ki se je z očmi ogibal pogledov Boletove gospe.

„Kako vam dopade današnja beseda, milostljiva?" vprašal je z edinim namenom, sploh nekaj spregovoriti s svojo plesalko.

„Lepa je, kakor vse, katere se pod vašim nadzorstvom prirejajo, gospod predsednik!" odgovori Boleška, šaleč se.

„Vi se vedno posmehujete!" očita on.

„Bog varuj! Sami ste prepričani, da je beseda lepa, in doma v skrivnem predalu svoje pisalne mize imate že dopis za ‚Slovenski Narod' pripravljen, ki povzdiguje v tretje nebo vse današnje igralce in igralke, pevce in deklamatorje . . . recite da ni res!"

Doktor se je smejal.

„Škoda, da naša guvernanta še ni prišla z vašo slovnico tako daleč, da bi mogla enkrat na ta čitalniški oder stopiti!" nadaljevala je gospa s porednim naglasom.

„Zakaj?" vprašal je Hrast mehanično.

Stala sta že pred njenim sedežem.

„Radovedna sem, kako bi jo vi hvalili," reče Boleška po tihem, „à propos, doktor, gospod Meden vam bo jutri vse pravde odpovedal, katere koli vam je izročil."

Hrast se je zasmejal, pa potem vendar nejevoljno mignil z rameni. Te šale so ga jezile, zlasti ker so prihajale od Elzine gospodinje. Odšel je po dvorani iskat si druge plesalke, da zadosti svoji dolžnosti kot društveni predsednik.

Medtem je Meden premišljeval, kako bi najbolj spretno ogovoril svojo plesalko. Zadnje besede Boletove soproge so mu donele še vedno na uho. Ta mož po svojem očetu, na pol kmetskem bogatašu, ni bil drugega podedoval nego denar, zato se tudi v vsem svojem življenju ni brigal za to, kar imenujejo izobraženi ljudje takt; kajti tudi tega je treba podedovati!

Že je bil enkrat preplesal dvorano, in ker je še več gospodov čakalo Elze za ples, moral se je požuriti, če je hotel kaj ziniti. In začel je res. „Jaz vam ne bom več cvetic nosil, če jih boste drugim dajali — gospodična!"

Hotel je to povedati kot dovtip ali vsaj kot šalo, a čeravno je na koncu pristavil svoj neizogibni „he, he, he!" — vendar se mu ni posrečilo, raztegniti lica v prijazne, dobrovoljne gube. Vsi dotični poskusi so imeli le ta rezultat, da je bilo videti, kakor bi se hotel zjokati.

Guvernanti ni bilo težko z enim pogledom spoznati, kam meri Meden; in čeravno so bile besede njegove razžaljive, hotela jih ni tako tolmačiti; čemu bacniti bogatega grašćaka od sebe?

„Kaj pravite? Tukaj so vaše cvetice!" reče z naivnim glasom ter dvigne svoj veliki šop.

„Pa eno vijolico ste oddali!"

„Ah, kako ste vi zaljubljeni v svoje rože! Samo eno vijolico — kaj pa je to!"

Meden je bil udarjen s svojim orožjem. Toda še nekaj ga je bodlo.

„Vas je li doktor prosil?"

„Ah, vi ste res čudni! Mislite li, da cvetice ponujam?"

„Tega ne, tega ne — pa "

Tu sta bila že na svojem prostoru, kjer je čakal neizogibni Megla, da tudi zaraja enkrat z guvernanto. Podaril ji je majhen šopek ter zavihtel jo po dvorani.

Tudi Megla ni bil duhovit družabnik, pa nocoj je bil mnogo bolj energičen nego njegova dva prednika.

„Ali ljubite cvetice, gospica?" vprašal je, govoreč in naglasujoč svojo nemščino kolikor mogoče tako, kakor je sam mislil, da je pravilno.

Dobro je bilo, da se je guvernanta med plesom skoro vedno smehljala; zato se ji tudi zdaj ni bilo treba zatajevati.

„O da, da!" reče veselo.

„Jaz tudi, gospica; jaz tudi ljubim cvetice! In posebno rad jih rišem in slikam."

„To je lepo!" reče ona, akoprav je vedela, da se Megla laže.

„In še nekaj bi vas prosil," nadaljuje on po tihem, „ko bi mi hoteli dati eno rožico iz vašega šopa za spomin, prosim, prav lepo prosim — —"

Elza ni vedela, ali naj bi se smejala ali bila nejevoljna.

„Malo nesramno je to!" mislila si je in že hotela ostro odgovoriti, pa tu se domisli Medena; in ravno zdaj sta plesala proti njegovemu sedežu.

„Naj bo, ker tako lepo prosite!" reče s smehom in glasno, da jo je moral čuti Meden, ter potegne majhno cvetko iz šopa in jo poda Megli.

„Pa redu zdaj ne dobite; ta roža velja zanj!" pristavi potem naglo.

Megli je podrlo sicer to polovico veselja, toda odšel je vendar ponosno s svojo cvetko. Meden pa je bil zadovoljen, ugledavši tudi na Meglovi suknji rožo iz svojega šopa, da si je mel roki ter Boletovi gospe takoj razodel, da je ona krivo sodila.

„Ste li Elzi to očitali?" vpraša ona začudena.

„Seveda!"

„Ah, vi ste izvrstni!" zakliče gospa in glasen smeh jo posili. —

Pri zadnjem valčku v kotiljonu so volile dame, in tu je plesal doktor nocoj zadnjič z Elzo, ker po kratkem počitku so hoteli Boletovi domov.

„Zakaj mi ne odgovorite nocoj?" vprašal je on takoj, ko jo je prijel čez pas.

(Nadaljevanje sledi)

za oddih in razvedrilo

HUGH B. CAVE

ČUDNE PTICE

Med zelenimi gozdovi, približno petsto metrov od Braydona, je ležalo jezero, majhno in podolgovato kakor ledvica. Ob jezeru sta stali hišici, ena na enem, druga na nasprotnem koncu jezera.

V tem poletju sta bili obe hišici obljudeni. V eni je stanoval profesor Peeble, drugo je najel neki mr. Gylcik iz New Yorka. Mož je pogosto lovil ribe in govoril s posebnim naglasom.

Avtomobil, s katerim sta prispela tujca, je peljal zjutraj ob četrti uri skozi Braydon. Ustavil se je pred Gylcikovo hišo.

„Kako sem vesel, da te zopet vidim, Gernt, pa tudi tebe, Foy," ju je pozdravil Gylcik, ki je očitno čakal nanju. „Si prinesel spise?"

Gernt, ki je šepal, je odgovoril: „On jih ima."

Foy se je nasmehnil in potrkal po svoji torbi: „Tu notri so."

Gylcik je vzel torbo in iz nje mapo s spisi ter jo položil h knjigam na polici. „Bosta kaj popila? Kajpak kaj žganega."

Foy se je režal.

Gylcik je odšel v kuhinjo. Ko se je vrnil, je postavil kozarca pred gosta, tretjega je obdržal v roki. Nato so pili.

Strup je učinkoval bliskovito. Foy je spustil kozarec iz rok, in ko se je zgrudil, se mu je iz grla izvil grozljiv krik. Ko sta se Gylcik in Gernt sklonila čezenj, je bil že mrtev.

„Čoln je pripravljen," je povedal Gylcik. „Sleci ga. Jezero je na nekem kraju posebno globoko, pa sem tisti kraj označil."

Slekla sta mrtveca in ga odnesla na pomol. Čoln z vesli je bil pripravljen. V njem sta ležala ogromna kamna, na katerih so bile pričvrščene vrvi. Dvignila sta Foyevo truplo in povezala njegove členke na rokah in nogah z vrvmi v pričvrščenima kamnoma. Gylcik je stopil v čoln in zgrabil za vesla. Gernt mu je hotel slediti, toda Gylcik je z jeznim pogledom ošinil njegovo trdo nogo. „Znaš plavati?"

„Ne."

„Torej pojdi v hišo! Ne bo ga lahko vreči iz čolna in ta bi se lahko prevrnil."

Gernt je odšepal. Gylcik se je z veslom odrinil od obale. Ko je pričel veslati, se je začelo svitati. Njegov levantinski obraz je okamenel. Rad bi se bil znebil mrliča, ko je še bila temna noč. Bilo je že precej svetlo, ko je Gylcik priveslal do boje, kjer je bilo jezero najgloblje. Naglo se je lotil napornega dela. Ni pričakoval, da bi bil profesor na drugem koncu jezera že vstal, toda ob tej uri so včasih že pričeli prihajati k jezeru ribiči iz Braydona.

Stalo ga je precej truda, toda slednjič je videl truplo samo še kot veliko ribo, ki je izginjala v globini. Odveslal je proti obrežju. V hiši ob oknu je stal Gernt.

„Pridi malo sem," je dejal Gernt.

Gylcik je stopil k oknu. Gernt mu je podal daljnogled. „Poglej malo čez jezero, tja proti tistemu viharniku."

Gylcik je prebledel. „Koliko časa že stoji tam?"

„Prišel je iz grmovja kratko zatem, ko si truplo pogreznil v jezero. Kdo je to?"

„Profesor."

„Na prsih mu visi daljnogled."

„Ali me je opazoval?"

„Ne bi mogel točno reči."

„Prav zdaj zopet gleda z njim proti drevesnim krošnjam," je mrmral Gylcik. „To je možno — opazuje ptice."

„Vsekakor te je moral videti na jezeru."

„A morda ni opazil, kaj sem delal."

„Tega tveganja si ne moreva privoščiti," je dejal pohabljenec. „Če te je videl in te bo naznanil, bodo iskali truplo. Policija je Foya opazovala že več tednov. Sum bo takoj padel nate in še na nekaj drugih iz naše družbe. Ali poznaš profesorja?"

„Da, pred kratkim me je obiskal," je povedal Gylcik.

„No, vrnila mu bova obisk, brž ko bova zažgala Foyeve reči in zajtrkovala. Povprašala ga bova po njegovih pticah. Če nama ne bo dal prepričljivega odgovora, bo vse drugo zelo enostavno: prevrnjen čoln na jezeru in utopljen starec. Nihče ne bo ničesar sumil."

Profesor Peeble je z daljnogledom opazoval divje gosi, dokler niso bile še samo drobne pike na obzorju. Nato se je vrnil nad verando svoje hišice in obesil daljnogled na klin. Usedel se je k mizi in si nekaj zapisoval v beležnico, ko sta se na stezi pojavila soseda z drugega konca jezera.

„Dober dan, mr. Gylcik," je dejal, ko sta se pozdravila s stiskom rok. Nato je Gylcik pokazal na Gernta, ki je nosil v rokah fotografsko kamero. „Moj stari prijatelj mr. Lowell iz Bostona." ga je predstavil. „Šla sva nekoliko na sprehod pa sva se odločila, da vas obiščeva in vam želiva dobro jutro. Že zarana sem vas videl, ko sem lovil ribe na jezeru. Tudi pomahal sem vam v pozdrav."

„Žal vas nisem videl," je dejal profesor in primaknil stole. „Bilo je še zelo temno."

„Da, bilo je zelo zgodaj. Navadno ob tem času še niste na nogah."

„Opazoval sem drozga."

„To pa morajo biti zelo redke ptice, da zaradi njih vstajate tako rano."

„Niso ravno tako redke," se je smehljal profesor in zmajal z glavo. „Nasprotno, prav pogosto jih je najti. Toda ko sem pred kratkim odkril neko gnezdo, nisem našel v njem samo drozgovih, ampak tudi dvoje kukavičjih jajc. To dela kukavica zelo pogosto — leže jajca v tuja gnezda."

Gylcik je pomenljivo pomežiknil Gerntu in dejal: „Zelo zanimivo."

„Prav zares. Ko so mlade kukavice dovolj močne, vržejo druge mladiče iz gnezda in se same šopirijo v njem. Ko sem davi prišel h gnezdu, so ležali mladi drozgi mrtvi na tleh, samo dve mladi kukavici sta čepeli v gnezdu. Radoveden sem bil, kaj bo storila drozgova samica."

„No in kaj je storila?"

„Vreščala je z bližnjega drevesa, toda ni se vrnila v gnezdo. Dalje časa sem jo opazoval z daljnogledom."

Gylcik je previdno izbiral besede. „Videl sem, kako ste gledali skozi daljnogled. Enkrat ste ga usmerili prav v mojo stran. Mučil sem se s kamnom, ki ga redno uporabljam za sidro."

Profesor Peeble se je smehljal. „Nikoli ne opazujem z daljnogledom ljudi. Nekaterim to ni všeč. Ali ste kaj ulovili?"

„Ne, nisem imel sreče."

„Da, to se dogaja." Peeble se je obrnil h Gerntu: „Popeljite se enkrat z mr. Gylcikom na jezero. Ne poznam človeka, ki bi znal bolje loviti s trnkom kakor on."

„Davi nisem lovil s trnkom," je pripomnil Gylcik.

„A tako. Tega nisem opazil, saj se nisem posebno zanimal za to." Profesor je vstal. „Ali vama smem ponuditi skodelico kave?"

Odšel je v kuhinjo in čez čas sta slišala, kako je v kuhinji natakal vodo. Gylcik je tiho vprašal: „Kaj misliš, da me je videl?"

„Ne vem, kaj bi rekel," je menil Gernt. „To govoričenje o pticah — morda bi naju rad spravil na drug tir."

„Ni mi do tega, da bi po nepotrebnem uporabljala silo."

„Tega nama niti ne bi bilo treba. Mož je star."

„Počakaj še malo, morava biti povsem gotova."

Profesor je prišel s pladnjem, na katerem so stale skodelice, in nalil kavo. Zopet je pričel na dolgo in široko pripovedovati o kukavicah in drozgih ter pripomnil, da sta za to zabavo potrebna samo daljnogled in dobra knjiga o pticah.

Gylcik je vstal in stopil k steni za profesorjevim hrbtom. Na njegovem vratu je trznila mišica. „Ali smem ogledati vaš daljnogled?" je vprašal in ga snel s klina, ne da bi počakal na odgovor.

„S tem ste torej opazovali drozge?"

„Da."

Daljnogled je imel bele zareze s številkami na okularju, s katerimi je bilo moč naravnati razdaljo. Gylcik je nagubal čelo, zrl na številke in dvignil daljnogled k očem. „Rekli bližnjem drevesu, toda daljnogled je naravnan na veliko razdaljo.

Gernt se je dvignil s stola in stisnil pesti.

„Ptica je res sedela na drevesu čisto v bližini," je pojasnjeval profesor. „Toda pozneje sem daljnogled naravnal na veliko razdaljo, ker sem gledal za divjimi gosmi, ki so odletele."

Gylcik je obesil daljnogled zopet na klin in pogledal Gernta, ki so mu roke nemočno visele z ramen. Oba sta se smehljala. „No, mr. Peeble, čas je, da odideva," je dejal Gylcik. „In lepa hvala za kavo."

Ko sta odšla, se je profesor globoko oddahnil. „Dragi moj," je mrmral sam pri sebi, „tokrat se je na srečo še vse dobro izteklo." Nato je odšel v hišo in dvignil telefonsko slušalko. Zavrtel je številko policijskega šefa.

„John?" je vprašal. „Tu Henry Peeble. Ta Gylcik je davi zarana veslaril po jezeru. Opazil je, da sem imel daljnogled pri sebi in pravkar me je obiskal. Z njim je bil neki tujec in Gylcik me je izpraševal o vsem mogočem. Kako? Očitno je hotel ugotoviti, ali sem ga opazoval z daljnogledom. Kako? Ne, tega nisem storil. Toda zatrjeval je, da je lovil ribe brez trnka. To je smešno. Noben ribič ne hodi lovit zjutraj ribe nad največjo globino ob času, ko plavajo postrvi tik pod gladino in love mušje ličinke. Mimo tega je svojega prijatelja, ki je nedvomno njegov rojak, predstavil za mr. Lowella iz Bostona, a Lowell je tipično ameriško ime. Sodim, da bi moral takoj priti sem z nekaj možmi in potapljaško opremo. Kdo ve, kaj boste našli v jezerski globini . . ."

Andrej Kokot

Moja vas

Kot gruča
priletnih ženic,
bledih obrazov
in črnih oči,
se hiše druga k drugi tišče,
kot da so zatopljene
v zaupni klepet.
Nad njimi pa kot
moški s klobukom čez čelo,
zamišljen v svoje skrbi,
nemo seniki stoje.

Iz posniške zbirke Androja Kokota „Zemlja molči", ki je pred nedavnim izšla pri založbi Drava ter jo dobite v knjigarni „Naša knjiga" v Celovcu. Cena 32 šilingov.

TA TEDEN VAM PRIPOROČAMO:

Dela slovenskih pisateljev

	šil.
BESEDA IVANA CANKARJA, izbor odlomkov, velika izdaja, pl. 120.— miniaturna izdaja, pl.	62.—
Ivan Cankar: **KRIŽ NA GORI,** ljubezenska zgodba 120 str. pl.	24.—
Ivan Cankar: **EROTIKA,** faksimilirana prva izdaja, 118 str., usnje	72.—
Ivan Cankar: **ČRTICE,** izbor najboljše proze, 158 str., pl.	26.—
France Bevk: **MOJA MLADOST,** zapiski iz pisateljevih mladih let, 220 str., polusnje	115.—
France Bevk: **KAPLAN MARTIN ČEDERMAC,** roman o zvestobi narodu in materini besedi, 158 str., br.	18.—
Ciril Kosmač: **IZ MOJE DOLINE,** zbirka novel, 234 str., pl.	26.—
Anton Ingolič: **KJE STE LAMUTOVI,** roman o slovenskih ljudeh v tujini, 498 str., pl.	96.—
Anton Ingolič: **JESENSKE DISONANCE,** zbirka novel in črtic, 374 str., pl.	95.—
Prežihov Voranc: **SAMORASTNIKI,** zbirka črtic iz kmečkega življenja, 290 str., pl.	75.—
Josip Jurčič: **DESETI BRAT,** zgodovinski roman, 176 str., pl.	26.—

Posamezne knjige lahko naročite po pošti. Plačilo možno tudi v obrokih.

KNJIGARNA „NAŠA KNJIGA" CELOVEC, WULFENGASSE

EARL CLINTON:

Osamljenec

Bilo je točno 15 minut do sedmih, ko je Tommy Hibber stal pred Kimpsonovo trgovino z ženskim perilom. Kot vsako soboto je čakal prijatelja Rogerja Wooda. Rad je imel tega fanta in si brez njega skoraj ni mogel zamisliti življenja. Roger je bil odkrit in samozavesten ter je bil živo nasprotje sramežljivemu in odmaknjenemu Tomu.

Pogledal je po ulici, pa Rogerja ni zagledal. Netočnost je bila Rogerjeva napaka.

Tommy se je spomnil dogodka, s Susy minuli večer.

Sedel je s sestro v sobi. Šivala je obleko in hitela, ker je bila naročila stranko za pomerjanje. Ni vedel, za koga je ta obleka. Mislil je, da je za kakšno žensko v soseščini. Šele ko je prišla Susy, je videl, da je obleka zanjo.

Susy je bilo petnajstletno dekletce in Tommyju se prej ni zdelo potrebno, da bi se zmenil z njo za sestanek. Ko pa je dekle stalo v sami kombineži, se je počutil zelo neprijetno. Njeno telo sploh ni bilo otroško. Pred njim je stalo razvito dekle z izredno lepo postavo.

Susy ga je nekaj spraševala, on pa je zmedeno odgovarjal in se trudil, da bi jo čim manj gledal, da se ne bi izdal . . .

Zagledal je Rogerja. Šel je počasi, ko da ni zamudil celih petnajst minut.

— Ko sem šel sem, sem srečal čedno plavolasko, je dejal Roger. — Spremljal sem jo.

— Koliko let ima?

— Ne vem. Ženske ne smeš nikoli spraševati za leta, saj ne boš izvedel resnice. Zelo prisotna ženska. Šla je na sestanek.

— Kako si pa uspel?

— Zelo lahko.

— Bo tudi zame kaj?

— Seveda. Rekel sem ji, naj pripelje kakšno prijateljico za mojega znanca. Dobimo se pred njeno hišo.

— Fino. Samo . . .

— Kaj pa je?

— Morda je ne bo? Morda se je šalila s tabo?

— Daj no, ne blebeči.

— Dobro, dobro, le pomislil sem na to.

Na križišču sta naletela na skupino deklet, ki so se veselo pogovarjale. Roger je stopil k njim. Kmalu pa se je užaljeno umaknil in mrmral nekaj o slabi vzgoji.

Ob devet in deset minut sta še vedno stala pred dogovorjeno hišo. Tommyja je prevzemalo malodušje, Roger pa ga je hrabril, da bo dekle gotovo prišlo.

— Glej jo, že prihaja, je zavpil veselo in pokazal na polno plavolasko, ki je hitela proti njima.

— Roger, je razočarano rekel Tommy. — Sama je. Pozabila je name.

Vrata jim je odprla srednje stara, zelo suha ženska v modri flanelasti obleki. Tommyju je bilo zelo neprijetno, ker mu je nenavadno nežno stisnila roko.

— Mamica, je reklo dekle, pripeljala sem dva gentlemana, ki iščeta nekaj takega kot ljubezen.

Tommyja je postalo sram.

Čim so sedli, je dekle nadaljevalo.

— Ta je moj! je z roko pokazala na Rogerja.

Ženska in dekle sta odšli po pijačo. Roger je nagovoril prijatelja.

— Kako se ti zdi?

Tom ni vedel, kaj naj odgovori. Čutil je samo, da se mu od nelagodnosti in živčnosti znoje dlani.

— To je odlična priložnost, se je zasmejal malce ironično Roger.

Ženski sta natočili in odprli radio. Tom in ženska sta začela plesati.

— Preveč svetlo je, je rekel Tom, ki ni vedel, kaj naj govori. — Dobro bi bilo, če bi ugasnili srednjo luč.

Ženska se je zasmejala.

— Se bojiš svetlobe? Torej se bojiš ljubezni, mali moj!

V drugem kotu sobe je Roger objemal dekle, kot da se že dolgo poznata.

— Tommy, kaj čakaš? je dejal. — Poljubi jo, tega si želi.

Ženska se je vedno bolj privijala k Tommyju. Ni je želel poljubiti. Pred očmi je nenehno imel podobo male Susy v kombineži. Bila je tako lepa in nedolžna.

Ženska ga je trdno objela. V rokah je začutil čuden krč.

— Zakaj je ne poljubiš, bedak? je zavpil Roger in stopil k njemu.

— Ne morem!

— Zakaj?

— Stara je, grda in sram me je. Strašansko me je sram. Vrti se mi v glavi. Slabo mi je.

Nenadoma je začutil, kako ga je Roger z močnim udarcem spravil na tla.

— Idiot! — je zavpil. — Zadavil si jo.

Tommy ni vedel ničesar. Ni se zavedal, da ji je kaj storil. Ženska pa je ležala na tleh mrtva, zadavljena.

On pa je mislil na malo Susy in v sebi čutil nekaj kot ljubezen . . .

Avstrijski dogodki

Spremembe v delavski zbornici

Socialistični funkcionarji sindikatov na Koroškem so na svojem zborovanju, ki se ga je udeležil tudi predsednik Zveze avstrijskih sindikatov državni poslanec Benya, sklenili svoje kandidate za letošnje volitve v delavsko zbornico. Dosedanjemu predsedniku delavske zbornice deželnemu poslancu Scheiberju so ob tej priložnosti izrekli priznanje in zahvalo za njegovo dolgoletno delo. Novi predsednik delavske zbornice bo Ernst Stecher. Predsednik Benya se je v svojem govoru bavil tudi z vprašanjem zadolžitve sedanje ÖVP-jevske vlade, o kateri je dejal, da je v treh letih in pol napravila dolgove v višini 24,6 milijarde šilingov, medtem ko so državni dolgovi v 21 letih vladne koalicije dosegli skupno le 25 milijard.

Rekord v turizmu

Za 1,1 milijona turističnih nočitev več kot v prvem četrtletju lanskega leta je bilo v prvih treh mesecih letos zabeleženih v Avstriji, od tega je odpadlo 900.000 na inozemske in 200.000 nočitev na domače turiste; devizni dohodki pa so bili letos za več kot 23 odstotkov višji kot v istem obdobju lani. Nočnin inozemskih turistov so v prvih treh mesecih tekočega leta našteli skupno 7,68 milijona; od tega jih je odpadlo okroglo 5,5 milijona na Zahodno Nemčijo, 588.000 na beneluške dežele, 476.000 na Veliko Britanijo, 269.000 na skandinavske dežele, 222.000 na Ameriko, 169.000 na Francijo, 137.000 na vzhodnoevropske dežele in 58.000 na Italijo.

Televizija se nadalje širi

S 1. junijem je bilo v Avstriji prijavljenih 2,047.151 radijskih in 1,206.845 televizijskih sprejemnikov; poleg tega je bilo do omenjenega dne izdanih še 190.530 dodatnih dovoljenj za radijski in 1085 dodatnih dovoljenj za televizijski sprejemnik. To pomeni, da pride v Avstriji na 100 prebivalcev povprečno že 89 prijavljenih radijskih aparatov in 52 televizorjev.

NOVICE IZ SLOVENIJE

Živahen promet na meji

Na mejnih prehodih v Sloveniji so letos meseca maja zabeležili 4,091.000 potnikov, pri čemer niti niso všteti tisti, ki so prišli s tovornimi avtomobili, ter potniki tranzitnega železniškega prometa. Med potniki je bilo 1,097.000 jugoslovanskih in 2 milijona 994.000 tujih državljanov. Kako močno se je mejni promet letos povečal, kaže podatek, da so v istem mesecu lanskega leta našteli na mejnih prehodih le 2,956.000 potnikov. Letos maja je z osebnimi avtomobili prestopilo mejo v rednem prometu (kakor tudi prejšnja leta) največ Italijanov — 1,184.411, na drugem mestu so bili Avstrijci — 403.084, nato državljani Zahodne Nemčije — 154.396 itd.

Jubilej visokošolskih zavodov

Mriborske višje in visoke šole slavijo letos svoj 10-letni jubilej, ki so ga proslavili zadnjo soboto na skupščini združenja visokošolskih zavodov. Desetletno razvojno pot teh zavodov je v slavnostnem govoru orisal docent in predstojnik mariborskih visokošolskih zavodov Tine Lah, ki je ob tej priložnosti omenil, da sega tradicija mariborskega visokega šolstva nazaj v 17. stoletje, ko je na gradu Fala pri Mariboru delovala prva visoka šola na Slovenskem. V desetih letih je bilo na mariborskih visokošolskih zavodih že 3351 diplomantov.

Cesta na ljubljanski grad

Na ljubljanski grad so zgradili moderno asfaltno cesto, ki bo bistveno olajšala promet na to za turizem izredno pomembno točko. Po številu turističnih obiskov je namreč ljubljanski grad po svetovno znani Postojnski jami že na drugem mestu v Sloveniji. Cesta na grad je dolga približno kilometer, vsa dela vključno odkupa zemlje pa so veljala 2,6 milijona dinarjev. Z dograditvijo tega objekta je bil izpolnjen prvi del srednjeročnega načrta investicij mestnega pomena, po katerem naj bi Ljubljana do leta 1972 dobila še vrsto podvozov, zimski bazen in druge naprave.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt - Celovec, Gasometergasse 10, tel. 85-6-24. — Tiska: Založnika in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje.

RADIO PROGRAM

1. PROGRAM

Poročila: 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.15, 17.00, 19.00, 22.00, 23.00, 24.00.

Dnevne oddaje (razen sobote, nedelje in praznikov): 6.00 Pozdrav — 6.40 Jutranja opažanja — 6.45 Vesele melodije — 7.10 Včeraj zvečer v svetu — 7.20 Jutranja telovadba — 8.45 Dobrodošli z novicami — 9.00 Za prijatelje glasbe — 10.05 Magazin ob desetih — 11.00 Roman v nadaljev. — 11.15 Opoldanski koncert — 13.00 Operni koncert — 13.45 Gospodarska poročila — 14.00 Slavni orkestri, slavni dirigenti — 15.00 Več uka, več znanja — 15.45 Koncertna ura — 16.30 Majhne dragocenosti — 17.10 Kulturna poročila — 17.30 Mladinska redakcija — 18.00 Večerni koncert — 18.55 Danes zvečer boste videli in slišali.

Sobota, 28. 6.: 6.09 Vesele melodije — 9.00 Smeh sodi k oliki — 13.00 Osoje, raj miru — 13.30 Tehnični razgled — 13.45 Iz opernega sveta — 14.30 Literarna delavnica — 15.00 Orkestralni koncert — 16.30 V žarišču — 17.10 Ex libris — 18.00 Domovina Avstrija — 20.00 Portret — 21.00 Dunajski slavnostni tedni — 22.10 Jazz — 22.45 Tradicija in revolucija — 23.10 Mala nočna glasba.

Nedelja, 29. 6.: 6.05 Vesele melodije — 8.05 Teden dni svetovnih dogodkov — 9.10 Satirična oddaja — 11.00 Iz gledališča — 11.15 Orkestrski koncert — 13.30 Stališče — 13.45 Operni koncert — 15.00 Ljubite klasiko — 16.30 Žene Evrope — 17.05 Obzornik znanosti — 18.00 Koncert ljudskih pesmi — 19.10 Mojstri tričetrtinskega takta — 20.00 Orkestrski koncert — 21.15 Dunajski slavnostni tedni — 22.10 Slovaška književnost — 22.50 Moderna pesem — 23.10 Glasba z Dunaja.

Ponedeljek, 30. 6.: 6.05 Odkrito povedano — 6.08 Agrarna politika — 6.11 Vesele melodije — 13.45 Avstrijska pripovedka — 15.30 Ljudska kultura naših sosedov: Slovaška — 17.10 Mednarodna radijska univerza — 17.30 Mladinska redakcija — 19.30 Raziskovalne naloge — 20.00 Evropski koncert — 21.00 Glasbeni feljton — 21.30 Argumenti — 22.10 Znanje časa — 22.45 Mesečno medicinsko poročilo — 23.10 Simpozij skladateljev v Celovcu.

Torek, 1. 7.: 6.05 Preden odidete — 6.11 Vesele melodije — 13.45 Govor repetentom — 17.10 Raziskovalci na obisku — 18.40 Slavnostne igre v Bregenzu — 19.30 Podobe spomina — 19.45 Pesmi in balade — 20.00 Spectrum Austriae — 21.00 Prizor — 21.30 Klavirska glasba — 22.10 Znanost — 23.20 Studio nove glasbe.

Sreda, 2. 7.: 6.05 Odkrito povedano — 6.08 Vesele melodije — 13.45 Tuji pripovedovalci — 15.30 Ljudska kultura naših sosedov: Slovenija — 17.10 Naravoslovje — 17.30 Mladinska redakcija — 19.30 Odnos do Adalberta Stifterja — 20.00 „Orfej in Evridika", tragična opera — 22.10 Kriminalna igra — 23.10 Simpozij skladateljev v Celovcu.

Četrtek, 3. 7.: 6.05 Preden odidete — 6.08 Oddaja delavske zbornice — 6.11 Vesele melodije — 13.45 List za Georga Rendla — 17.30 Raziskovalno delo visokih šol — 19.30 Kulturno-politične perspektive — 20.00 Franz Schubert v Avstriji — 20.45 Komorna glasba — 21.15 V žarišču — 22.10 Forumski pogovori — 22.30 Kraljica instrumentov — 23.10 Avstrijska glasba 20. stoletja.

Petek, 4. 7.: 6.05 Nobeden ne bo zmagal — 6.08 Oddaja delavske zbornice — 6.11 Vesele melodije — 13.45 Vesela pripovedka — 15.30 Ljudska kultura naših sosedov: Moravska — 17.10 Pomembni znanstveniki — 17.30 Mladinska redakcija — 20.00 Radijska igra — 21.15 Mednarodni glasbeni forum ob Osojskem jezeru — 22.10 Kriminalna igra — 23.10 Dunajska pesem in glasba.

REGIONALNI PROGRAM

Poročila: 5.00, 5.50, 6.30, 7.45, 10.00, 12.45, 17.00, 19.00, 20.00, 22.00, 23.00.

Dnevne oddaje (razen sobote, nedelje in praznikov): 5.00 Pozdrav — 5.40 Jutranja opažanja — 5.45 Kmetijska oddaja — 6.05 Jutranja telovadba — 8.05 Zveneč jutranji pozdrav — 9.00 Šolska oddaja — 11.30 Kmetijska oddaja — 11.45 Za avtomobiliste — 12.00 Opoldanski zvonovi — 13.05 Objave — 14.00 Za ženo — 14.15 Slovenska oddaja — 15.30 Otroška ura — 16.00 Koncert po željah — 18.15 Odmev časa — 18.45 Šport — 18.55 Lahko noč otrokom — 19.03 Pregled sporeda.

Sobota, 28. 6.: 5.05 Pihalna godba — 5.50 Obvestila za kmetijske delavce — 7.55 Naš hišni vrt — 8.20 Priljubljene melodije — 10.05 Vstop prost — 11.00 Naša lepa domovina — 13.50 Za zbiralce znamk — 14.20 Godba na pihala — 15.30 Koncert želja — 17.10 Koroška pesem — 18.00 Aktualno za delovno ženo — 18.40 Koroški profili — 19.40 Melodija in ritem — 20.10 Konserve, same konserve — 21.00 Zveneča Avstrija — 22.25 Plesna glasba po naročilu.

Nedelja, 29. 6.: 7.35 Vesel jutranji koncert — 8.05 Kmetijska oddaja — 8.15 Kaj je novega — 9.00 Nedeljsko jutro brez skrbi — 10.30 Radijska pripovedka — 11.0 Dopoldanski koncert — 12.03 Za avtomobiliste — 13.10 Ogledalo Mestnega gledališča — 13.45 Iz domovine — 14.30 Koncert želja — 16.30 To je moj Dunaj — 17.05 Plesna glasba — 18.30 Koroški portret — 18.45 Pridite in zapojte — 19.00 Nedeljski šport — 19.30 Deželni razgled — 20.10 Bilo je nekoč . . . — 21.30 Veselo iz kriminalistike.

Ponedeljek, 30. 6.: 5.05 Ljudske viže — 9.30 Ljudska glasba sveta: Skandinavija — 11.00 Ljudske balade — 13.45 Glasba po kosilu — 13.55 Davčno pravo — 15.15 Koroški knjižni kotiček — 16.00 Venček melodij — 17.10 Glasba je naš konjiček — 19.15 Vesti iz znanosti in umetnosti — 19.35 Melodija in ritem — 20.10 „Pametna Dunajčanka", radijska igra — 21.30 150 let zbiranja ljudskih pesmi v Avstriji: Gradiščanska.

Torek, 1. 7.: 5.05 Ljudske viže — 9.00 Priljubljene melodije — 9.30 Dopoldansko glasbeno pismo — 13.45 Za mladino — 15.00 Komorna glasba — 15.45 Otroška telovadba — 17.10 Ves svet je sinji — 18.00 Problemi koroških mest — 19.15 Slišiš pesmico — 20.10 Orkestrski koncert — 21.30 Robert Stolz dirigira.

Sreda, 2. 7.: 5.05 Veselo zaigrano — 9.30 Venček melodij iz operet — 13.45 Glasba po kosilu — 15.00 Mala socialna psihologija dopusta — 15.15 Koroški avtorji: Friedrich Hoder — 15.30 Ljudska glasba iz Koroške, Slovenije, Hrvaške in Furlanije-Julijske krajine — 17.10 Operetni koncert — 18.00 Kulturna prizma — 19.15 Na obisku pri koroških pihalnih godbah — 19.35 Melodija in ritem — 20.10 Zgodovina koroške vasi — 21.00 Za prijatelja planin — 21.15 Pozabljene pesmi.

Četrtek, 3. 7.: 5.05 Ljudske viže — 9.30 Lahka glasba — 11.00 Ljudske pesmi in glasba iz Nižje Avstrijske — 13.45 Glasba po kosilu — 14.00 Žena in kulturno poletje v Avstriji — 15.00 Ura pesmi — 17.10 V dunajski koncertni kavarni — 18.00 Gospodarski komentar — 19.15 Veselo in zabavno — 20.10 Lovska ura — 21.00 Studio-koncert.

Petek, 4. 7.: 5.05 Vesel začetek dneva — 9.30 Koroška dežela, koroški ljudje — 11.00 Ljudska glasba — 13.45 Glasba po kosilu — 14.00 Koroška domovinska kronika — 15.00 Komorna glasba — 15.35 Ljudska glasba — 17.10 Glasba za konec tedna — 18.00 Koroška avto- in motorevija — 19.15 Veselo zaigrano — 19.35 Melodija in ritem — 20.10 Človek, ki nam je ljub in drag — 21.00 Iz koroškega glasbenega življenja — 22.25 Pogled k sosedu.

SLOVENSKE ODDAJE

Sobota, 28. 6.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca — 14.00 Zeleni gozd je lovčev raj.

Nedelja, 29. 6.: 7.00 Duhovni nagovor — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 30. 6.: 14.15 Informacije — Žena, družina, dom — 18.00 Pokoncilski pogovor.

Torek, 1. 7.: 14.15 Informacije — Koroška kronika — Za krmilom — Športni mozaik.

Sreda, 2. 7.: 14.15 Informacije — Za gospodarstvo — Akademija slovenske gimnazije v Celovcu.

Četrtek, 3. 7.: 14.15 Informacije — Valentin Polanšek bere iz svoje proze.

Petek, 4. 7.: 14.15 Informacije — Na obisku pri slikarju prof. Wernerju Bergu.

RADIO LJUBJANA

Poročila: 4.30, 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 19.30, 22.00, 23.00.

Dnevne oddaje (razen ob nedeljah in praznikih): 5.30 Svetujemo vam — 6.00 Napotki za turiste — 6.50 Danes za vas — 7.00 Telesna vzgoja — 8.00 Pregled sporeda — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki — 12.00 Na današnji dan — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.00 Prireditve dneva in pregled sporeda — 13.10 Obvestila — 13.30 Priporočajo vam — 15.00 Komentarji — 16.00 Vsak dan za vas — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.10 Obvestila — 19.15 Glasbene razglednice — 22.00 Pregled sporeda za naslednji dan — 23.05 Literarni nokturno.

Sobota, 28. 6.: 8.08 Glasbena matineja — 9.05 Počitniško popotovanje — 9.20 Čez travnike zelene — 9.50 Naš avtostop — 12.10 Skladbice Blaža Arniča — 12.40 Z domačimi ansambli in pevci — 14.05 Glasbena pravljica — 14.25 Polke in valčki z Dunaja — 15.40 Poje tenorist Attilio Planinšek — 17.05 Gremo v kino — 17.35 Koncert zbora „Roger Wagner" iz Amerike — 18.15 „Top-pops 11" — 18.50 S knjižnega trga — 19.15 Trio Lojzeta Slaka — 20.00 Sobotni večer — 20.30 Zabavna radijska igra — 22.15 Oddaja za naše izseljence — 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.

Nedelja, 29. 6.: 4.30 Dobro jutro — 7.30 Za kmetijske proizvajalce — 8.05 Radijska igra za otroke — 8.45 Skladbe za najmlajše — 9.05 Koncert iz naših krajev — 10.05 Še pomnite, tovariši — 10.30 Pesmi borbe in dela — 10.50 Voščila — 13.15 Zabavna glasba — 13.30 Z novimi ansambli domačih viž — 13.40 Nedeljska reportaža — 14.05 Vrtiljak priljubljenih melodij — 15.05 Popoldne ob zabavni glasbi — 15.30 Humoreska tedna — 16.05 Po domače — 17.05 Nedeljsko športno popoldne — 19.15 Jugotonove glasbene razglednice — 20.00 V nedeljo zvečer — 22.15 Zaplešimo ob glasbi velikih orkestrov — 23.15 Godala v noči.

Ponedeljek, 30. 6.: 8.08 Glasbena matineja — 9.05 Za mlade radovedneže — 9.20 Paleta zvokov — 9.45 Iz mladinskega glasbenega arhiva — 12.10 Beethoven: 12 nemških plesov — 12.40 Koncert pihalnih orkestrov — 14.05 Lepe melodije igrajo veliki orkestri zabavne glasbe — 14.35 Voščila — 15.40 Poje zbor „Jacobus Gallus" iz Trsta — 17.05 Iz opere „Madame Butterfly" — 18.35 Iz arhiva lahke glasbe — 19.15 Ansambel Borisa Franka — 20.00 Koncert zbora RTV Beograd — 21.30 Orkester Mantovani — 22.15 Za ljubitelje jazza — 23.15 Lahko noč z velikimi orkestri zabavne glasbe.

Torek, 1. 7.: 8.08 Operna matineja — 9.05 Počitniško popotovanje — 9.20 Morda vam bo všeč — 12.10 Londonski filharmonični orkester — 12.40 Slovenske narodne pesmi — 14.05 Iz albuma sladb za mladino — 14.20 Popoldanski koncert lahke glasbe — 15.40 Z našimi najmlajšimi glasbenimi umetniki — 17.05 Popoldanski koncert Simfoničnega orkestra RTV Ljubljana — 18.15 V torek nasvidenje — 19.15 Poje France Koren — 20.00 „Striček Albert", radijska igra — 21.00 Parada popevk — 22.15 Jugoslovanska glasba — 23.15 Plesni orkestri in ansambli jugoslovanskih radijskih postaj.

Sreda, 2. 7.: 8.08 Glasbena matineja z deli mojstrov klasicizma — 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.20 Zabavna glasba — 9.45 Počitniški pozdravi — 12.10 Iz opere „Veronika Deseniška" — 12.40 Od vasi do vasi — 14.05 Koncert za oddih — 14.35 Voščila — 15.40 Izbor iz domače glasbene zakladnice — 17.05 Mladina sebi in vam — 18.15 Iz češke koncertne glasbe — 18.45 Kulturni globus — 20.00 Koncert opernih melodij — 21.00 Mozaik zabavnih melodij — 22.15 Moskovski festival jazza — 23.15 Lahko noč z velikimi orkestri zabavne glasbe.

Četrtek, 3. 7.: 8.08 Glasbena matineja — 9.05 Počitniško popotovanje — 9.20 Iz zakladnice resne glasbe — 12.10 Opoldanski divertimento — 12.40 Pesmi jugoslovanskih narodov — 14.05 Mladina poje — 14.20 Operetne melodije — 15.40 Iz opere „Carmen" — 17.05 Simfonični koncert — 18.15 Turizem in glasba — 19.15 Poje Breda Kodela — 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Lirika revolucije — 22.15 Z našimi pevci zabavne glasbe — 23.15 Za dobro voljo na predvečer praznika.

Petek, 4. 7.: 8.05 Radijska igra za otroke — 8.40 Orkestralna glasba za mladino — 9.05 Za praznično jutro — 10.05 Vesele pesmi naših najmlajših — 10.20 Nepremagljivost vseljudske obrambe — 10.40 Pesmi borbe in dela — 11.20 V poletnem soncu z domačimi pevci in godci — 12.10 Opoldanski koncert lahke glasbe — 13.15 Borec revolucije včeraj, danes in jutri — 14.05 Z obronkov Tater do naših sončnih poljan — 15.05 „Molče trobental bo", zabavna govorno-glasbena oddaja — 15.40 V sodobnih ritmih za mladi svet — 17.05 Koncert opernih arij — 17.30 „Kozara", radijska igra — 18.30 Simfonični plesi na koncertnih odrih — 19.15 Zabavna glasba — 20.00 Slovenska popevka 1969 — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih — 22.15 Za ples in razvedrilo — 23.15 Melodije za lahko noč.

LJUBLJANSKI NAČRTI:

Kino s 1300 sedeži

Morda že prihodnje leto bo imela Ljubljana novo pridobitev — kino dvorano, v kateri naj bi bilo po načrtih 1300 sedežev. Poleg tega naj bi imela nova dvorana še več tehničnih prostorov ter manjšo dvorano za poskusna predvajanja filmov. Projekcijska kabina bo opremljena z najmodernejšimi projektorji, s katerimi bo mogoče predvajati filme po tako imenovanem Toddovem sistemu; platno pa bo imelo razsežnosti 18 krat 7 metrov ter bo opremljeno z aparaturami za stereo.

Dvorana naj bi služila tudi za razne druge prireditve, medtem ko bodo vhodni hodniki namenjeni občasnim razstavam.

Gradnja te dvorane spada v okvir izgradnje Trga revolucije.

TELEVIZIJA

AVSTRIJA 1. PROGRAM

Sobota, 28. 6.: 15.30 Listamo v slikanici — 15.50 Flipper — 16.15 Kaj lahko postanem — 16.45 Match — 16.50 Za družino — 17.10 Seniorski klub — 18.00 Tedenski obzornik — 18.25 Kultura aktualno — 18.50 Dober večer v soboto želi Heinz Conrads — 19.30 Čas v sliki in tedenski komentar — 20.06 Šport — 20.15 Hermann Prey poje — 21.15 Šport — 21.45 Čas v sliki — 21.55 Kriminalni film.

Nedelja, 29. 6.: 15.40 Benny Goodman na Dunaju — 16.30 Za otroke — 16.55 Flipper — 17.20 Kontakt — 18.00 Iz moje knjižnice — 18.30 Avstrijski portret — 19.00 Čas sliki in vprašanje tedna — 19.30 Šport — 20.15 Letovanje, prenos iz gledališča — 22.25 Čas v sliki — 22.45 Konjske dirke.

Ponedeljek, 30. 6.: 18.00 Orientacija — 18.25 Podoba Avstrije — 18.50 Valerija in pustolovščina — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Simon Templar — 21.00 Poštni predal 7000 — 21.10 Telešport — 22.10 Čas v sliki — 22.20 Posebej za vas.

Torek, 1. 7.: 18.00 Smeh je dovoljen — 18.25 Kultura aktualno — 18.50 Rinaldo Rinaldini — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Solnograški plesi iz dveh stoletij — 21.00 Satirična revija — 22.00 Čas v sliki.

Sreda, 2. 7.: 10.00 Kaj lahko postanem — 11.00 77-Sunset-Strip — 11.45 Telešport — 17.00 Grad ob Pravličnem jezeru — 17.45 Mednarodni mladinski obzornik — 17.55 Lassie — 18.25 Podoba Avstrije — 18.50 Ljubi stric Bill — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Obzorja — 21.00 Zgodba o roparskem poglavarju Johannu Georgu Graslu — 22.30 Čas v sliki.

Četrtek, 3. 7.: 10.00 Deželno glavno mesto: Bregenz — 10.30 Diplomirana bolniška sestra — 11.00 Doba Napoleona — 11.30 Na obisku pri Francu Nablu — 12.00 Človek gre svojo pot — 18.05 Majhne dragocenosti velikih mojstrov — 18.25 Športni mozaik — 18.50 Donavske zgodbe — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Bratranec Bazilij — 21.45 Čas v sliki — 21.55 Nočni studio.

Petek, 4. 7.: 10.00 Kaj lahko postanem — 10.30 Zvok iz človeške roke — 11.00 Zazie — 18.00 Znanost aktualno — 18.25 Podoba Avstrije — 18.50 Pištole in ženščine — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 „Ključ", kriminalna igra — 21.15 Časovni dogodki — 22.15 Čas v sliki.

TV LJUBLJANA

Sobota, 28. 6.: 15.55 Poročila — 16.00 Atletske igre — 18.45 Po domače — 19.15 Jugoslovanska revolucija — 20.00 Dnevnik — 20.35 Zabavno glasbena oddaja — 21.35 Rezervirano za smeh — 22.00 Orion — 22.50 Kažipot — 23.10 Poročila.

Nedelja, 29. 6.: 8.25 Madžarska oddaja — 8.50 Poročila — 9.00 Kolesarska dirka „Po Jugoslaviji" — 10.00 Veseli planšarji — 10.30 Kmetijska oddaja — 11.20 Otroška matineja — 16.00 Jugoslovanska atletika — 18.45 Pes, francoski film — 20.00 Dnevnik — 20.35 Humoristična oddaja — 21.20 Videofon — 21.35 Športni pregled — 22.05 Dnevnik.

Ponedeljek, 30. 6.: 17.15 Madžarski pregled — 17.45 Tiktak — 18.00 Po Sloveniji — 18.50 Človek, ne jezi se — 19.20 Reportaža — 20.00 Dnevnik — 20.35 Maksim Gorki: Malomeščani, gledališka predstava — 23.10 Poročila.

Torek, 1. 7.: 18.30 Primožev dnevnik — 19.05 Oddaja za italijansko manjšino — 19.35 Antologija slovenske umetne pesmi — 20.00 Dnevnik — 20.35 Gori, preljuba gospodična, češki film — 21.50 Baletna oddaja — 22.20 Poročila.

Sreda, 2. 7.: 17.15 Madžarski pregled — 17.45 Oddaja za otroke — 18.30 Velika pustolovščina — 19.00 Pisani trak — 19.15 Niso samo rože rdeče, slovenske arestantske pesmi — 19.45 Prospekt — 20.00 Dnevnik — 20.35 Shakespeare: Kar hočete, drama — 22.35 Glasbena oddaja — 22.50 Poročila.

Četrtek, 3. 7.: 14.00 Teniški turnir v Wimbledonu — 17.45 Tiktak — 18.00 Zapojte z nami — 18.15 Narodna obramba — 18.45 Filmski spored — 20.00 Dnevnik — 20.35 Samomorilci so med nami — 21.25 Jugoslovansko slikarstvo in grafika v letih 1929—1950 — 22.00 Orion — 23.00 Poročila.

Petek, 4. 7.: 14.00 Teniški turnir v Wimbledonu — 18.30 Jane Eyre, otroški film — 19.00 Po Sloveniji — 19.20 Dokumentarni film — 20.00 Dnevnik — 21.05 Nasprotja, jugoslovanski film — 22.15 Poletni quiz — 23.45 Poročila.